

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA
ARAÇLARINI KULLANMA DURUMLARINA GÖRE
GÜVENGENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

Ömer ZENGİN

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Birol ALVER

2017

(Her Hakkı Saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA ARAÇLARINI
KULLANMA DURUMLARINA GÖRE GÜVENGENLİK
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

(Investigation of the Colloge Students Use Their Assertiveness Specifications
According to the State Media)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer ZENGİN

Danışman: Doç. Dr. Birol ALVER

**ERZURUM
ŞUBAT, 2017**

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Birol ALVER danışmanlığında, Ömer ZENGİN tarafından hazırlanan “Üniversite Öğrencilerinin Medya Araçlarını Kullanma Durumlarına Göre Güvenlik Özelliklerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma 21/02/2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mücahit DİLEKMEN

İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Birol ALVER

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Bünyamin ATEŞ

İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

21/02/2017

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinin Medya Araçlarını Kullanma Durumlarına Göre Güvenlik Özelliklerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

01.03/2022

(İmza)

Ömer ZENGİN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MEDYA ARAÇLARINI KULLANMA DURUMLARINA GÖRE GÜVENGENLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Ömer ZENGİN

2017, 101 sayfa

Bu araştırmada Atatürk üniversitesi öğrencilerinde medya araçlarını kullanma biçimleri, amaçları, süreleri, anne baba eğitim düzeyi ve cinsiyetleri gibi değişkenlere göre alarak bunların güvengenlik özellikleri üzerinde ki etkileri sınanmıştır. Araştırmanın evrenini Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluştururken, örneklemi Atatürk üniversitesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören; 258 kadın, 318 erkek olmak üzere toplam 576 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kişisel bilgi formu ve “Kendini Belirleme Envanteri (Güvengenlik)” (Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007) kullanılmıştır. Elde edilen bilgiler SPSS paket programıyla incelenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre, baba eğitim durumlarına göre, internete girme amacına göre, güvengenlik puan ortalamaları arasında, televizyon izleme sıklığına göre, anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Üniversite öğrencilerinin ailelerinin birlikte yada ayrı olmasına göre, algılanan ekonomik durumlarına göre, internete girme sıklıklarına göre, internette kalma süresine göre, radyo dinleme sıklığına göre, televizyon izleme amacına göre, gazete okuma sıklığına göre, gazete okuma amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Güvengenlik, Medya araçları, Üniversite öğrencileri

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

INVESTIGATION OF THE COLLEGE STUDENTS USE THEIR ASSERTIVENESS SPECIFICATIONS ACCORDING TO THE STATE MEDIA

Ömer ZENGİN

2017, 101 pages

Using media formats Atatürk University students in this study, objectives, duration, parental education level and some variables such as gender based impact on their assertiveness features are tested. The research is our country's university students majoring in creating, studying in various parts of the sample of the Atatürk University; 258 women, has a total of 576 students, including 318 men. personal information form and Rathus Assertiveness Inventory were used in the study. The information obtained was analyzed by SPSS.

Of college students educational status of the Mother, according to the education status of the Father according to the purpose of entering to the internet, according to guvengenlik between scores, by frequency of television viewing, significant differentiation was found.

Together or separate based on whether college students perceived their parents ' economic situation, according to the Internet to enter the frequency according to the time of dating on the Internet, by frequency of listening to the radio, television viewing according to purpose, by frequency of newspaper reading, newspaper reading, there was not a significant difference between the mean score according to the purpose of guvengenlik.

Key Words: Assertiveness, Toolsformedia, Collegestudents

ÖNSÖZ

Medya araçlarının bireyler ve gruplar üzerinde yapabileceği bir çok farklı etki söz konusudur. Gelişen ve değişen dünyada iletişim kurma araç gereçleri de değişmektedir. Medya araç gereçleri de farklılaştıkça insanların ilgilerini de çekmekte ve yüz yüze iletişim, jest ve mimikler yerini sanal ortamdaki iletişim aygıtlarına bırakmaktadır. Bu teknolojik iletişim aygıtlarının yaygınlaşması ile (radyo,internet,gazete,televizyon vb.) iletişim daha hızlı ve kolay sağlanmaya başlamıştır.

Medya araç gereçleri tarih boyunca gelişerek ilerlemiştir. İhtiyaç olarak kullanılan bu araçlar zamanla hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir ve her kesime de hitap etmektedir. Tabi bu ilerleme tek başına olumlu anlam içermez aynı zamanda olumsuz yanları da mevcuttur. Özellikle bu araç gereçlerin bağımlılık yönleri düşünüldüğünde bireyleri sosyalleşmekten uzak tutabilmektedirler.

Bunun sonucu olarak ise bu araştırma konusu ortaya çıkmıştır. Son yıllarda özellikle üniversite öğrencilerinde güvengelik davranışları farklılık göstermektedir. Bu durumun nedenleri arasında medya araç gereçlerinin kullanımı da düşünülmüştür ve bu durum da bu araştırmanın yapılmasını gerekli kılmıştır. Bu çalışma ile toplumun bu konudaki ihtiyacına dikkat çekilmek istenmiştir.

Lisans ve yüksek lisans eğitimi sürecinde mesleki gelişimime katkıda bulunan çok kıymetli hocalarıma, tez çalışmam ve eğitim hayatım boyunca her türlü desteği ve akademik katkıyı sağlayan değerli danışmanım Doç. Dr. Birol ALVER'e, çalışmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen dostlarım; M. Murat TIĞTEPE, Alparslan KÜÇÜKLER ve Serkan GÜNAY'a, yakın zamanda vefat eden çok sevdiğim Atalay GÜNAY amcama, özverili bir şekilde soruları cevaplayan öğrencilere ve hayatımın her alanında; örnek aldığım ve bana destek olan babam; Yaşar ZENGİN başta olmak üzere anneme, ablama, kardeşime ve hayat arkadaşşıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ERZURUM-2017

Ömer ZENGİN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
TABLolar DİZİNİ	xi

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Araştırmanın Konusu ve Problemi.....	1
1.2.Araştırmanın Problemi.....	4
1.2.1.Alt Problemler.....	4
1.3.Araştırmanın Önemi.....	6
1.4.Araştırmanın Sayıltıları.....	6
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.6.Tanımlar.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1.Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Güvengenlik.....	8
2.1.1.1. Temel davranış biçimleri	15
2.1.1.1.1. Çekingen davranış.....	15
2.1.1.1.2. Saldırgan davranış.....	17
2.1.1.1.3. Güvengen davranış.....	19
2.1.1.2. Güvengenlik biçimleri	22
2.1.1.2.1. Temel güvengenlik.....	22
2.1.1.2.2. Empatik güvengenlik	22
2.1.1.2.3. Daha önceki güvengen davranışları basamak olarak kullanma	22
2.1.1.2.4. 'Ben-Dili'ni kullanarak güvengen davranma.....	23

2.1.1.3. Güvengenlikle ilgili yanlış geleneksel varsayımlar ve meşru haklarınız.....	23
2.1.2. Medya Araç-Gereçleri	24
2.1.2.1. Medya Araç-Gereçlerinin İşlevleri	34
2.1.2.2. Medya Araç-Gereçlerinin Etkileri	37
2.1.2.2.1. Olumlu Etkileri	38
2.1.2.2.2. Olumsuz Etkileri	40
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	41
2.2.1. Güvengenlik İle İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar	41
2.2.2. Kitle İletişim Araçları İle İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM.....	54
3.1.Araştırmanın Modeli	54
3.2.Araştırma Evreni ve Örneklemi	54
3.3.Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	54
3.3.1.Kendini Belirleme Envanteri(Güvengenlik)	54
3.3.1.1.Kendini Belirleme Envanterinin (Güvengenlik) Puanlanması	55
3.3.1.2.Kendini Belirleme Envanterinin (Güvengenlik) Güvenirliliği ve Geçerliliği	55
3.3.2.Kişisel Bilgi Formu	55
3.4.Verilerin Toplanması	55
3.5.Verilerin Analizi.....	56

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	57
4.1.Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum.....	57
4.2. Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	58

4.3. Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	59
4.4. Üniversite Öğrencilerinin Aile Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	61
4.5. Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	62
4.6. Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	63
4.7. Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	64
4.8. Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	65
4.9. Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	66
4.10. Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	67
4.11. Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	69
4.12. Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	70
4.13. Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum.....	71

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	73
5.1.Sonuçlar	73
5.2.Öneriler	74
KAYNAKÇA	76
EKLER.....	86
Ek 1.Voltan Acar Kendini Belirleme Envanteri.....	86
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu.....	88
ÖZGEÇMİŞ.....	89

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Güvengen Olmayan, Güvengen Olan ve Saldırgan Davranışların Karşılaştırılması.....	21
Tablo 4.1.Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Güvengenlik Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri.....	57
Tablo 4.2.Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	58
Tablo4.3.Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	58
Tablo 4.4.Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	59
Tablo4.5.Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	60
Tablo 4.6.Üniversite Öğrencilerinin Aile Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması ve t Değeri.....	61
Tablo 4.7.Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	62
Tablo4.8.Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	62
Tablo 4.9.Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	63
Tablo4.10.Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	63
Tablo 4.11.Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	64
Tablo4.12.Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	64
Tablo 4.13.Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	65

Tablo4.14.Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	66
Tablo 4.15.Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	66
Tablo4.16.Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	67
Tablo 4.17.Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	67
Tablo4.18.Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	68
Tablo 4.19.Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	69
Tablo4.20.Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	69
Tablo 4.21.Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	70
Tablo4.22.Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	71
Tablo 4.23.Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları ve Standart Sapması.....	71
Tablo4.24.Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvengenlik	
Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi.....	72

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın konusu, amacı, önemi ve problemi ile ilgili bilgi verilmiştir.

1.1.Araştırmanın Konusu ve Problemi

Dökmen (2006, s. 204) sosyal yaşamı bir kelimeyle özetlemek istesek, herhalde bu iletişim olurdu, diyerek iletişimin varoluşumuzun temel bir ögesi olduğunu ifade eder.

Kalender (2005) İletişimin Latince'deki commune, de communis, communicare gibi kelimelerden yola çıkarak bir ortaklığı, toplumsallaşmış olmayı, birlikteliği kapsadığı ifade edilmekte ve iletişim süreci birey ile diğerleri arasında yapılan anlam yüklü simge gönderimi ya da alımı süreci olarak ifade edilmektedir. Bir diğer tanım gereği iletişim; enformasyon, düşünce, bilgi ve tutumların anlaşabilmek adına ortak bir dilin geliştirilmesi ve bunların toplum içerisinde ve toplumlar arasında aktarılmasını gerçekleştiren dinamik bir süreç olarak nitelenmektedir.

Baltaş (2007, s. 22) İletişimi, “ tarafların bilgi/sembol üreterek birbirlerine iletme, iletileri anlama ve yorumlama sürecidir”, şeklinde tanımlar. Baltaş, iletişimin başlaması için tarafların ortak bir platformda buluşması gerektiğini savunur ve buluşmanın gerçekleşmesinin, büyük ölçüde iletişimin ilk dakikalarına bağlı olduğunu ifade eder. Baltaş, iletişimin ilk dakikalarında oluşan etkiyi yaratan faktörleri, karşılaşılan kişinin beden dilinden kullandığı kelimelere, taşıdığı aksesuarlardan içinde bulunduğu fiziki ortam nesnelere kadar geniş bir dağılım gösterdiğini ifade eder.

İletişim alanında yapılan birçok araştırma sonucunda yukarıda da örneklerini görmüş olduğunuz birçok iletişim tanımı ortaya çıkmıştır. İletişim, bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı ilerleme ile birlikte birçok farklı kanaldan

yapılmaya başlamıştır. İnsanoğlunun jest ve mimiklerle kurmaya çalıştığı iletişim günümüzde medya araçlarıyla yaygın bir şekilde yapılmaktadır. bilgi çağına ayak uyduran, medya araçlarıyla daha fazla insana daha kısa sürede ulaşılabilmesi, toplumsal iletişimi doğurmuştur.

Cüceloğlu (2004) çağdaş toplumlarının önemli bir özelliği olan teknolojik iletişimin, insanların hayatında fazlaca yer almakta olduğunu belirtip, bu iletişim teknolojisinin hemen hemen her yaş kesiminin ilgisini çekmekte olduğunu ifade etmektedir. Günlük hayatta yoğun bir şekilde yer alan toplu iletişim ‘medya araçları’ ile sağlanmaktadır.

Bilim ve teknolojide meydana gelen değişimler her türlü bilgiyi daha kolay ve daha hızlı ulaşılabilir hale getirmiştir. Bilgi teknolojisindeki bu gelişmeler, iletişim kavramı üzerinde önemli dönüşümlere yol açmıştır. Günümüzde hızlı veri bağlantıları ile bilgisayarlar, el bilgisayarları, tablet bilgisayarlar ve akıllı telefonlar küresel bir bilgisayar ağı ile insanların bilgiye kolayca erişebileceği bir sanal bir sistem oluşturmuştur. Bu gelişmelerin en önemli özelliği toplumsal değişime paralel olarak birey, toplum ve mekân dinamikleri içinde yeni iletişim türlerinin oluşmasına neden olmasıdır. İletişim teknolojileri geleneksel iletişim süreçlerini değiştirerek ya da dönüştürerek yeni iletişim araçları ile köklü değişikliklere yol açmıştır (Özpınar,2016).

Kişilerin yüz yüze iletişim kurmalarından ziyade, kitlesel düzeyde iletişim kurabilmeye ve iletilerin anında aktarımına imkân veren araçlara medya araçları denilmektedir. Gazete, dergi, radyo, televizyon, internet gibi araçlar kitle iletişimini sağlayan araçlar olarak nitelendirilmektedir. Kişiler arası iletişim sürecinde bulunan mesaj, kanal ve alıcı unsurlarının kitle iletişiminde de bulunmasına karşın; kitle iletişiminde kullanılan araç, mesaj içeriği ve alıcı yönünden farklılıklar bulunmaktadır. En genel ifadeyle kitle iletişimi, kaynağın alıcı kitlesine medya araçları kullanarak ulaşması olarak tanımlanmaktadır (Durmaz, 2015).

Yukarıdaki tanımlar ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere kitle iletişimi ve kitle iletişim araçları insanların ihtiyaçları sonucu ortaya çıkmıştır. Modern toplumda üretilen bilişim teknolojileriyle iletişim araçları değişip gelişmekte ve

hayatımızın vazgeçilmez öğeleri haline gelmektedir. Toplumsal yaşam standartlarının değişmesi ve hazırcı bir toplumun oluşmasıyla birlikte insanlar bilgiyi en kolay ve kısa sürede elde etmenin önemini kavramıştır. Bu sebeple yeni iletişim araçları çok fazla kullanılmaktadır ve hayatın her alanında varlığını hissettirmiştir. Özellikle teknolojiyi sıkı takip eden üniversite gençlerinde medya araçları sadece iletişim aracı olarak değil hayatlarının vazgeçilmezi haline gelmiştir. Tabi bu durumun olumlu olduğu gibi olumsuz sonuçları da yansıtmıştır.

Üniversite dönemi, gelişimsel olarak gençlik dönemine rastlamaktadır. Literatürde gençlik ile ilgili birçok tanım vardır. Türk Dil Kurumu(TDK) gençliği şöyle tanımlar. “İnsan hayatının ergenlikle orta yaş arasındaki dönem.” Bu tanımda gençlik insan hayatında erişkinlik öncesi yaşanan bir geçiş dönemi olarak ifade edilmektedir. Bir başka tanım şudur: “Biyolojik, psikolojik, zihinsel ve sosyal açıdan bir gelişme ve olgunlaşmanın yer aldığı, çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemidir.” Gençlik, yaş sınırlamaları ve tanımlamaları ne olursa olsun, çocukluk ile yetişkinlik çağları arasındaki bir geçiş dönemidir (Gazi Üniversitesi, 2003). Her üç tanımda gençliği alışıldığı üzere bir geçiş dönemi olarak ifade etmektedir.

Gençlik döneminin bireyi yetişkinliğe hazırlayan, geniş bir perspektiften bakıldığında bireyin hayatının geri kalan bölümüne yön verecek gelişimlerin yaşandığı bir evre olduğu anlaşılmaktadır. Gençlik dönemi, hem birey hem de toplum açısından potansiyel gücün yüksek olduğu bir dönemdir. Gençlik dönemi, çocukluktan çıkan bireye bir karakter kazandırarak yetişkinliğe ulaşmasını sağlayan, tutum ve davranışların net olarak oturmadığı çok hareketli bir ara dönemdir. Bu geçiş döneminde gencin toplumla olan iletişimi, psiko-sosyal ve sosyo-ekonomik durumu, çok önemli olup kişiliğinin şekillenmesinde büyük bir rol oynamaktadır (Akkaya,2008). Bir geçiş döneminde olan genç, bir yetişkin olma yolunda alması gereken sorumlulukların yanında fizyolojik, ruhsal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılaması için ne yapması gerektiğini teorik ve pratik olarak öğrenme sürecine girer (Kuloğlu,2015).

Kılıç (2009), 1950'li yıllara kadar güvengenliğin bir davranış biçimi olarak tanımlandığını ifade etmektedir. Güvengenlik, kavram olarak karmaşık bir yapı göstermektedir. Bundan dolayı, birçok araştırmacının bu kavramı tanımlayan bileşenleri farklı şekilde ifade ettiği görülmektedir (Ercan, 2010).

Bireyin kendini anlatma biçimi olan güvengenlik, kişiler arası ilişkinin niteliğini belirleyen en önemli etken olarak görülmektedir. Bireylerin olumlu olumsuz bütün duygularını açıkça belirtebilme, kendini olduğu gibi ifade edebilme, uygun olmayan istek ve davranışlara hayır diyebilme ve başkalarından istekte bulunabilme özelliği olan güvengenlik, kişiler arası ilişkilerin sağlıklı gelişebilmesine imkân tanımaktadır (Arı, 1989).

Güvengenlik ifadesinin birçok tanımı yapılmıştır.

Güvengenlik, insanda bulunan çekingenlik ve saldırganlık adı verilen iki zıt kutbun dengelenerek uzlaştığı bir denge noktasıdır (Voltan- Acar, 2004)

Güvengenlik, bireylerin kendilerini oldukları gibi anlatabilme, olumlu ve olumsuz duygularını iletebilme, kendilerine ters gelen isteklere karşı direnebilme ve karşısındakinden bir istekte bulunabilme becerisidir (Voltan, 1981, s. 72).

Güvengenlik, kişiler arası iletişim ve etkileşimi kurmadaki sağlıklı davranış biçimlerinden biridir (İnceoğlu ve Aytar, 1987, s. 23).

Güvengenlik, bir insanın duygu ve düşüncelerini rahatlıkla belirtebilmesi, gerektiğinde hakkını araması kısacası iradesini ortaya koyabilmesidir(Gökalan, 2000, s. 19).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere güvengen bireyler; duygularını rahatlıkla belirtebilen, iletişim ve etkileşime açık, kendilerini anlatabilen, "hayır" diyebilme becerisine sahip sağlıklı bireylerdir.

1.2.Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problemi; Atatürk üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin medya araçlarını kullanma durumlarının güvengenlik özelliklerine etkisi var mıdır?

1.2.1.Alt Problemler

Araştırmada özetle şu alt problemlere yer verilmiştir:

1. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin algılanan ekonomik düzeylerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin aile durumlarına göre (birlikte,ayrı) göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinin internete giriş sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinin internette kalma süresine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
8. Üniversite öğrencilerinin internete girme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
9. Üniversite öğrencilerinin radyo dinleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
10. Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında fark var mıdır?
11. Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
12. Üniversite öğrencilerinin gazete okuma sıklıklarına göre güvengenlik puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
13. Üniversite öğrencilerinin gazete okuma amacına göre güvengenlik puanları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?

1.3.Araştırmanın Önemi

Değişen ve gelişen dünyada insanın konumu ve diğer insanlarla olan iletişimi de değişmektedir. Fakat insan sosyal bir varlıktır ve iletişime ihtiyaç duymaktadır. İnsanın bu ihtiyaç duyduğu iletişim artık medya araçları sayesinde de gerçekleşebilmektedir. İletişim için sınırın kalmadığı sanal ağlarla donatılmış dünyada yüz yüze iletişim yâda jest mimiklerin öneminin giderek azaldığı düşünüldüğünde sağlıklı iletişimin de güçleştiğini ve değiştiğini söylemek zor olmasa gerek. İşte bunun için iletişim araçlarıyla güvengenlik arasında ki ilişki incelenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Literatür incelendiğinde konu ile ilgili benzer çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak hem güvengenlik düzeyleri hem de medya araçlarını bir arada inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bunun için bu çalışmanın literatürde ilgili alandaki boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

1.4.Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırmaya katılan bireylerin araştırmada kullanılan ölçme araçlarına kendi görüşlerini yansıtacak şekilde içten cevap verdikleri varsayılmaktadır.
2. Araştırma da kullanılan “Kendini Belirleme Envanteri”, nin ölçmek istediği niteliği tam ölçtüğü varsayılmaktadır.
3. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Atatürk Üniversitesi öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Veri toplamak için kullanılan ölçme araçları ve bu ölçme araçlarına verilen cevaplarla sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Güvengenlik: Bireylerin kendilerini oldukları gibi anlatabilme, olumlu ve olumsuz duygularını iletebilme, kendilerine ters gelen isteklere karşı direnebilme ve karşısındakinden bir istekte bulunabilme becerisidir (Voltan, 1981).

Medya Araçları: İletilmek istenen mesajın çeşitli araçlar kullanılarak geniş kitlelere eş zamanlı ulaştırılmasıdır (Durmaz,2015)

Üniversite Öğrencileri: Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramında bulunan gelişim evrelerinden genç yetişkinlik evresinde bulunmaktadırlar. Bu gelişimsel dönemin görevi olarak üniversite öğrencileri yakınlığa karşı uzaklık karmaşası içinde bulunmaktadırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde sırasıyla “Güvengenlik”, “Medya Araç-Gereçleri” ve ile ilgili kuramsal temeller sunulmaktadır. İkinci bölümde ise, “Güvengenlik” ve “Medya Araç-Gereçleri” ile ilgili yapılan araştırmalar verilmektedir.

2.1.1. Güvengenlik

İnsanların birçok açıdan sağlıklı olmak ve hayatını devam ettirebilmesi için başka insanlara ihtiyacı olduğu ifade edilmektedir. Bu bakımdan insanın diğer insanlarla ilişki içinde olması olağandır. Söz konusu ilişkilerin insanların mutluluğuna önemli katkılarda bulunduğu ve insanların diğer insanlarla sağlıklı bir iletişime geçmesinde bir takım sosyal beceriler kazanabilmesine katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Voltan- Acar, Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım, 2008).

İnsan yaşamı boyunca kişiler arası ilişkilerin önemli bir yere sahip olduğu ve bu ilişkilerin sağlıklı gelişebilmesinin karşılıklı olarak hak ihlali yapılmamasına ve saygıya bağlı olduğu belirtilmektedir. İnsanların başkalarının haklarını ihlal etmemesi kadar kendi haklarını koruması da beklenen bir davranış biçimidir. Bu davranış biçiminin kazanılabilmesinin sosyal becerilere bağlı olduğu ve çevreyle olan ilişkilerin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi ile gerçekleşeceği ifade edilmektedir. İnsanların başkalarının fikirlerine ve haklarına saygı duyarak herhangi bir ihlal yapmadan açık bir şekilde kendi haklarını ve fikirlerini ifade edebilmeleri sosyal beceri sahibi olduklarının göstergesidir (Kılınç, 2011).

Bireylerin sahip olabilecekleri sosyal beceri, bireyin kendini ifade edebilme, tartışabilme, rahatsız olduğu durumları dile getirebilme, saldırganca bir davranış karşısında kendine savunabilen uygun davranışlar gösterebilme, gerektiğinde başka insanları övebilme ve eleştirebilme gibi birçok davranış içerir. Kısacası sosyal beceri, olumlu ya da olumsuz yaşanabilecek her türlü duygu ve yaşantıyı kabul edilebilir şekilde belirtebilme ve bunun yanında kendi

haklarının savunucusu olabileceği davranışlardan oluştuğu şeklinde ifade edilmektedir (Bacanlı, 1999; Akt:Voltan-Acar Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım,, 2008).

Güvengenlik sonradan öğrenilemez insanın içinden doğan bir özelliktir. Bu ifade güvengenliğin doğuştan gelen bir özellik olduğun anlamına gelmez. Güvengenliğin kazanılması isteniyorsa buna bireyin kendisinin karar vermesi gerekmektedir. Güvengenlik birçok insanın sandığı gibi zekice bir saldırganlık biçimi olmadığı gibi kibar saldırganlık da değildir. Saldırganlık ve güvengenlik birbirinden farklı dürtüler içeren iki değişik davranış biçimidir (Phelps ve Austin, 1997).

İngilizce “assertiveness” kavramı Türkçede “güvengenlik” kavramının karşılığıdır. Bu kavram bireylerin çevresiyle olan ilişkilerinin, etkileşiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesine imkân tanımaktadır. Ayrıca güvengenlik bireylerin başkalarının haklarına duyarlı kendi duygu, düşünce ve inançlarını olduğu gibi net ve samimi bir şekilde anlattığı davranış biçimi olarak ifade edilmektedir (Jakubowski ve Lange, 1978; Akt: Tan, 2006).

Güvengenlik bireyin çevreyle olan ilişkilerinde adaletli davranarak, herhangi bir kaygı taşımadan kendi kazançları doğrultusunda açık ve dürüst bir şekilde kendini savunabilen, duygularını, düşüncelerini ifade edebilen, başkalarının hakkına girmeden kendi haklarına sahip çıkma olanağı sağlar(Alberti ve Emmons, 1998). Güvengenlik tanımının unsurlarını şöyle incelemiştir;

İnsan ilişkilerinde adaletli davranmak, bireylerin ilişki içinde olduğu diğer insanları birbirinden ayırt etmeden, güçsüz tarafın desteklenmesi ile dengeyi sağlayıp herkesin kazançlı çıkmasını sağlamaktır. b) Kendi kazançları doğrultusunda davranmak, bireyin ilişkiler, yaşam biçimleri, zaman, kariyer ile ilgili kararlar alması; sosyal ilişkiler geliştirerek aktivitelerde bulunması; düşüncesinden emin bir şekilde amaçlarını belirleyip bu amaçları gerçekleştirmek için çabalaması; gerektiğinde insanlardan yardım isteyebilmesi demektir. Bireyin kaygı taşımadan davranması; kendini ifade edebilmesi

hayatının sınırlarını belirleyerek bu sınır ihlaline gerektiğinde dur diyebilmesi, kendisine yapılacak her türlü rahatsız edici davranışa korkmadan karşı koyabilmesi, bir fikir sunarak onu cesurca savunabilmesi anlamına gelmektedir. Açık ve dürüst bir şekilde davranmak, bireyin her türlü eleştiriye açık olarak, kendi fikrini söyleyebilmesi bunun doğrultusunda yaşanabilecek kaygıyı kabul edip öfkelenildiğinde öfkesini belli etmekten çekinmemesi anlamını taşımaktadır. Haklarının bilincinde olup onu kullanabilmesi, bireyin bir topluluk içinde sahip olduğu haklarını bilmesi ve bu haklarının iyileştirilmesi için çaba sarf etmesi demektir. Bireyin haklarına yapılabilecek herhangi bir saldırıda hakkını savunabilmesi veya koruyabilmesidir. Diğer insanların haklarını ihlal etmemek, bireyin kendi haklarını birleştirip koruması ve kullanması sırasında diğer insanların kendi haklarını kullanmasını engelleyecek herhangi bir davranışta bulunmamaktır (Albeti ve Emmonson, 1998) .

Güvenlik, başkalarını da önemseyen davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir. Buna bağlı olarak güvengelik bireyin hayatından lezzet almasına ve çevresiyle olumlu ilişkiler içinde olmasına katkı sağlamaktadır (Tan,2006). Güvengelik toplum içinde birey için hem olumlu hem de kazançlı bir davranış şekli olarak ifade edilebilir.

İnsanların istenen bir şekilde kendilerini ifade edebilme becerisi kazanmaları kendilerine olan saygıyı artırdığını, endişe gibi istenmeyen duyguları azalttığını, depresyonla baş edebildiğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Ayrıca bireyin çevrede itibar sahibi olmasını sağladığını, belirlediği hedeflere ulaşmasını kolaylaştırdığını, kendini tanıyarak başkalarıyla daha iyi iletişim kurabildiğini sağladığı da belirtilmektedir (Albeti ve Emmons, 1998).

Güvenlik, insan davranışlarını oluşturan birçok bileşkeyi kapsayan kompleks bir nitelik taşımaktadır. Güvengen davranış biçimi, hem kişinin kendi hayatıyla ilgili bireysel tatmin duygusunu, hem de başka insanlarla olan ilişkilerinin kalitesini etkilemektedir (Pamuk, 2013). Kişinin kendi hakkını ve düşüncelerini ortaya koyarak savunması ve bunu yaparken de başka insanların haklarını ve düşüncelerine saygılı olmayı bilmesi ve bu beceriyi kazanması da

önemli bir durumdur. Böyle bir birey güvengen bir birey olarak tanımlanmaktadır (Ateş, 2011).

Bireylerin sahip oldukları birtakım kişisel özelliklerin var olduğu ifade edilmektedir. Bu kişisel özelliklerin bazıları doğuştan gelirken, bazılarının ise sonradan öğrenilebildiği belirtilmektedir. Bu noktada güvengenlik, hem doğuştan gelen nitelikleri hem de sonradan öğrenme ile kazanılabilecek özellikleri içinde taşımaktadır. Bundan dolayı güvengenlik eğilimi olan bireylerin bu özelliği daha çabuk uyguladıkları ya da daha çabuk öğrendikleri ifade edilmektedir. Güvengenliğin öğrenme boyutunu da güvengenlik becerisinin oluşturduğu belirtilmektedir. Özetle güvengenlik becerisi öğretilmektedir; bu durum güvengenlik eğilimi olan kişilerde daha kolay olmaktadır (Whirter ve Voltan-Acar, 2000).

Güvengenlik, bireyin ergenlik döneminde doğru arkadaşlıklar edinebilmesine, arkadaş grubu içinde kendini doğru bir şekilde ifade edebilmesine, kendisi için uygun olmayan, yanlış olarak kabul ettiği isteklere hayır diyebilmesine yardımcı olan bir iletişim biçimi olarak ifade edilmektedir (Cüceloğlu, 1996; Akt: Kılıç, 2005). Bazı bireyler çekingen davranarak ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekerler ve belirledikleri hedeflere de varamazlar. Bu durum bireylerde çoğu zaman yetersizlik veya öfke duyguları yaşatmaktadır. Bazıları ise ilişkilerinde saldırganca davranmakta, başka bir ifade ile bazı bireyler ihtiyaçlarını karşılamak için diğer insanları rahatsız edebilecek şekilde davranmayı tercih etmektedirler. Saldırgan ve çekingen davranış biçimi toplumda istenmeyen davranışlardır. Saldırgan kişiler ihtiyaçlarını karşılayabilirler fakat toplumdan da dışlanırlar. Çekingen kişiler ise bu davranış biçimi ile ihtiyaçlarını karşılayamayarak yaşam doyumlarını sağlayamamaktadırlar (Whirter ve Voltan Acar, 2000).

Güvengenlik evrensel bir özellik değildir ve duruma, kişiye ve kültüre göre değişmektedir. Toplumun ve kültürün sorunlarla baş etme biçimi, sosyal becerileri, sorumluluk bilinci oluşturma, kendini anlatabilme ve kendine güven güvengenlik özerinde önemli derecede etkilidir (Karakoyun, 2011). İnsanların toplumsal hayatta başarılı olabilmeleri etkili iletişim becerileri kazanmaları ile

gerçekleşebileceği ifade edilmektedir. Bunun yanında, sosyal becerilerinin gelişebilmesi, bireylerin alakalı oldukları şeylere daha çabuk varma, avantajları değerlendirme ve duygusal anlamda çevreye uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Başka bir ifade ile iletişim becerileri ile hayattaki başarı arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır. Güvengen olan insan çevresi ile daha etkili bir iletişim kurar, bundan dolayı da çevre ile daha sağlıklı bir uyum içerisinde; ne kendinden fedakârlık yapar, ne de başkalarının hakkını yok sayar. Ayrıca güvengen birey, çevresindekilerine iltifat eder ve çevreden gelen iltifatları da rahatlıkla kabul eder. Bu işi yaparken asla çekingenlik göstermez (Whirter ve Voltan Acar, 2000).

Güvengen kişilerin çevresiyle ilişkisinde saldırganca ve çekingence davranmadıkları aksine bu kişilerin ilişkilerinde etkili oldukları ifade edilmektedir. Bireyler bu beceriye sahip olmaları diğer sosyal becerilerini geliştirebilmelerine, amaçladıkları şeylere ulaşabilmelerine, karşılıklı çıkan fırsatları akıllıca kullanabilmelerine ve birçok ortama duygusal uyum sağlayabilmelerine yardımcı olduğu şeklinde açıklanmaktadır. Bireylerin güvengencilikle, daha etkili iletişim becerilerine sahip olarak sosyal hayatta da başarılı oldukları belirtilmektedir. Güvengencilik kısaca, bireylerin kendi ihtiyaçlarının farkında olup bu ihtiyaçları karşılamaya çalışması ve bunun yanında eşit davranmaya dikkat etmesi şeklinde açıklanmaktadır (Voltan-Acar,1980;Akt:Voltan-Acar Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım,, 2008).

Kendini ifade etme arzusu temel bir insani ihtiyaç olmakla birlikte, kişiler arası ilişkilerde güvengencilik batı toplumlarının özelliğidir. Asya toplumlarında, grup üyeliği (aile, klan, çalışma grubu) ve saygınlık çok değerlidir. Bir birey için, kendini nasıl gördüğü değil başkalarının onu nasıl gördüğü önemlidir. Kibarlık, temel meziyetlerden biridir ve iletişim sanki yüz yüze gelmekten veya karsıdaki insanı kırmaktan kaçınırcasına dolaylıdır. Güvengencilik, yani batı kültürüne göre kendini dolaysız ifade etme, geleneklere değer veren kültürlerce uygun bir davranış tarzı değildir. Ancak, çoğu genç ve isleri gereği Avrupa ve A.B.D ile temasta olanlar daha dolaysız ve güvengen davranışları benimsemişlerdir. Latin ve İspanyol toplumlarındaki birçok birey ve alt grup

“maçoluk” görüsünü o kadar önemsemiş ve vurgulamıştır ki bizim tanımladığımız biçimi ile güvengenlik, özellikle erkekler için nerede ise uysallık ile es değer görülmektedir. Bu gibi durumlarda, erkekler için kendini ifade etmek güç gösterisi anlamını taşımaktadır. Belki de, güvengenliğe en çok ihtiyacı olan kişiler kendini ifade etmeye geleneksel olarak değer vermeyen kültürlerden olan bireylerdir. Dünyamız küçüldükçe, su andaki ve gelecekteki uluslararası ilişkiler, masanın her iki tarafındaki insanların daha açık ve doğrudan bir iletişim kurmasını ve bunun daha ciddi bir eşitlik anlayışına dayanmasını zorunlu kılacaktır (Alberti ve Emnos, 1998).

Güvengenlik, bireyin kendini anlatabildiği, başkalarının haklarının bilincinde olan ve onları önemseyen, doğruluk ve dürüstlük sahibi net ve açık konuşulan bir davranış şeklidir. Ayrıca güvengen bireyler, ilişkilerinde eşitlikten yana ve herkesin faydasına dokunacak şekilde davranır. Güvengenlikte duygu, düşünce, gerçeklik, sahip olunan haklar, isteklerin sınırların ifadesi vardır. Bunların yanı sıra güvengenlikte bir mesaj gönderilirken jest ve mimikler kullanılır, neyi ne zaman konuşulacağında belirginlik vardır. Güvengenliğin sonradan kazanılabilecek bir davranış olma özelliği de vardır (Karakoyun, 2011). Güvengen davranış hakkında on önemli nokta şu şekilde belirtilmektedir:

- 1-Bireyin kendini anlatabilmesi, dışa vurabilmesidir. 2-Başka insanların haklarına zarar vermemedir.
- 3-Özü sözü bir olmadır.
- 4-Herhangi bir şeyi aracı koymadan doğrudan ifade etmedir.
- 5-İlişkilerde ilgili herkesin faydasına olabilecek şekilde adaletli olmasıdır.
- 6-Duyguların, düşüncelerin, isteklerin, var olan her şeyin dillendirilmesidir .
- 7-Gönderilecek olan mesaj için vücut dilinden yani göz teması, yüz ifadesi, ses tonu, duruş, mesafe, el ve vücut hareketlerinden faydalanmasıdır.
- 8-Herkes için geçerli değildir, kişiden kişiye değişmektedir.
- 9-Sosyal sorumluluk olarak ortak yaşama yönlendirmektedir.
- 10-Doğuştan getirilmez, sonradan öğrenilir (Alberti ve Emnos, 1998).

Güvengen davranış biçimi tek bir davranıştan oluşmamaktadır. Bireyin kendinin ve başkalarının mutlu olduğu her türlü davranıştır. Whirter ve Voltan Acar (2000), güvengen davranışı oluşturan bir takım unsurların olduğu ifade etmektedirler. Bu unsurlar aşağıdaki gibidir:

1. Göz Teması: Söyleneceklerin inandırıcılığı ve samimiyeti açısından iletişime geçilen bireylere doğrudan bakmak gerekmektedir. Fakat bu bakış ölçüsünü iyi ayarlamak gerekir, çünkü uzun süre gözlerinin içine bakılması bir bakıma karşı tarafta taciz algısı uyandırabilir.
2. Vücut duruşu: İnsanlarla sağlıklı bir iletişim kurabilmek için doğrudan o kişiyle yüz yüze bakmak gerekmektedir. Karşıdakinin dikkate alındığını belirtmek için dik durulur. Omuzlar çökük ya da arkasına yayılarak oturmak, karşı tarafa olumsuz mesaj vererek iletişimi engelleyebilir.
3. Jest: Alıcıya gönderilmek istenen mesaja uygun olan el, kol hareketleri eklenirse mesaj daha anlamlı iletilir. Anlatılmak istenen iletilere eklenen jestlerin dozu iyi ayarlanmalıdır. Fazla yapılan jest alıcının dikkatini dağıtırken, jestin hiç yapılmaması mesajın anlaşılabilirliğini düşürür.
4. Yüz ifadesi: Güvengen bir davranış için iletilen mesaj ile bireyin yüz ifadesinin birbirine uygun olması gerekmektedir. Gönderilen mesaja uygun bir yüz ifadesi bireyin kendisini ifade edebilme becerisine katkıda bulunacaktır.
5. Ses tonu: Güvengen davranış biçiminde ses tonu önemli bir etkidir. İletişimde ses tonu dozunda olmalıdır. Kısıp bir ses tonu gönderilmek istenen iletinin anlaşılabilirliğini düşürürken yüksek bir ses tonu ise karşı tarafı savunmaya iter. Bireyin sağlıklı bir şekilde kendini ifade edebilmesi için normal ve kendinden emin bir ses tonu ile konuşması uygundur.
6. Zamanlama: Güvengenlikte neyin ne zaman yapılacağı iyi belirlenmelidir. Bireyin ihtiyaçlarını sağlıklı bir şekilde karşılayabilmesi için uygun bir zaman seçmesinde fayda vardır.
7. İçerik: Bireyler kendini ifade ederken ne söyleyeceklerini ve bunları nasıl söyleyeceklerini iyi belirlemelidirler. Gönderilmek istenen mesaj karşı tarafı

aşağılamadan, savunmaya itmeden duygular da belirtilerek iletilmelidir (Whirter ve Voltan Acar, 2000).

Güvengenliğin eğitim süreci içerisinde kazanılabilen ya da geliştirilebilen bir doğası olduğu kabul edilebilir. İnsanların sahip oldukları bazı kişisel özellikler bulunmaktadır. Bu kişisel özelliklerin bazıları eğilim olarak doğuştan gelmektedir. Bazılarıysa, sonradan öğrenilir. Güvengenlik, hem doğuştan gelen özellikleri, hem de sonradan öğrenmeyle elde edilen nitelikleri içinde taşıyabilir. Dolayısıyla, güvengenlik eğilimi olan kişiler, bu özelliği daha çabuk uygular, ya da daha çabuk öğrenir. Güvengenliğin öğrenme boyutunu da güvengenlik becerisi oluşturur (Whirter ve Voltan Acar, 2000).

Güvengenlik özetle; bireylerin kendilerinin ve başkalarının haklarını koruyarak, kişilerarası ilişkilerde eşitliği gözeterek kendini ifade etmesini içeren bir sosyal beceri olarak ifade edilebilir (Altun, 2006). Güvengenliğin tanımlarından sonra iletişimde yer alan üç temel davranış biçimi incelenebilir.

2.1.1.1. Temel Davranış Biçimleri

Bazı psikologlar bireylerin bir kısmının çevre ile ilişkilerinde saldırgan olduklarını, bir kısmının da çekingen olduklarını ifade etmektedirler (Kapancı, 2006). Birey, fiziksel (temel) ve sosyal gereksinimleri olan bir canlıdır ve bu gereksinimlerinin giderilmesi amacıyla çevre ile iletişim halinde olması gerekmektedir. Bireyler gereksinimlerini karşılamak amacıyla çevre ile girmiş oldukları iletişimi çeşitli davranışlarla sağlarlar. Bu davranış biçimleri güvengen, çekingen ve saldırgan davranış olmak üzere üç genel başlık altında toparlanmaktadır.

2.1.1.1.1. Çekingen Davranış

Çekingen davranış (non-assertive behavior); Kişinin kendi haklarından vazgeçmesi, diğer bir ifadeyle kişinin kendi haklarını elde etmekten kaçınmasıdır (Arı, 1989). Çekingenlik yani güvengen olmayan davranış kendini ifade etme hakkını inkâr etme ve duygularını göstermede tutukluk olarak tanımlanabilir. Bu davranışı sergileyen kişiler başkalarının kendileri için seçim yapmasına izin

verdikleri için kendilerini sık sık kırılmış ve endişeli hissederek ve nadiren arzu ettikleri hedefe ulaşırlar (Alberti ve Emmons, 1998).

Çekingenlik kişi için olumsuz duygulanımlar yaratan, davranışlar grubunu içeren bir davranış biçimidir. Çekingen bireyler kendilerini çaresiz, güçsüz, kısıtlanmış ve endişeli hissederek. Özgüveni azdır ve duygularını nadiren dile getirir. Başka insanların kontrolünde hareket ettiklerinde rahattırlar. Hatta hiçbir zaman inisiyatif kullanmayı istemedikleri söylenebilir. Çekingen bireylerin ilişkilerini sadece çekingen davranış kalıpları ile sürdürdükleri ve başka insanlarla iletişim kurmadıkları durumlarda, sağlıklarının bozulması, aşırı kilo alıp verme, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı gibi durumlarla karşılaşmaları olasıdır (Phelps ve Austin, 1997).

Çekingen bireyler sessiz davranarak kendinin, duygularının ve düşüncelerinin önemli olmadığı mesajını vermektedir. Bu kişiler başkalarını, onların duygu ve düşüncelerini daha çok önemsemektedirler. Sık sık özür diledikleri ve başka insanlardan bir ricada bulunamama ya da istemediği bir durum için hayır diyememe davranışı gösterdikleri ifade edilmektedir. Bu kişilerin bir durumu net bir şekilde ifade edemedikleri ve belirledikleri hedefe ulaşırken zorluk yaşadıkları belirtilmektedir. Çekingen bireylerin vücut hareketleri genellikle şu şekildedir: göz teması kurmaktan kaçınırlar, ses tonları kısık ve titrektir, başları dik değildir ve eller sık sık ağza götürülür hareketleri de oldukça yavaştır (Bal, 2003; Akt: Onur, 2006). Çekingenlik davranış biçimleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- İstekleri, ricaları ifade etmede yetersizlik vardır,
- Uygunsuz istekleri geri çevirmede yetersizlik vardır,
- Mantığına ters düşen davranışlara objektif bir değerlendirme yapılmamaktadır,
- Eleştiriler karşısında fazla hassaslık gösterilmektedir ve eleştirilere karşı bir tepkide bulunulmamaktadır,
- Yersiz ağlanabilmektedir,
- Coşku, duygu tam olarak ifade edilmemektedir,

- Başka insanların kişinin adına karar vermesine müsaade edilmektedir,
- Sıkça özür dilenmektedir,
- İçine kapanıklık göstergesidirler,
- Sorumluluktan kaçınılmaktadır,
- Kendilerine güven azdır,
- Ne demek istedikleri hemen anlaşılın istemektedirler,
- Kendilerine kıymaktan zevk almaktadırlar,
- Hayır demek suçlu hissettirir,
- Telaş ve gerginlik vardır (Deluty, 1985; Akt:Kılıç, 2009).

2.1.1.1.2. Saldırgan Davranış

Kendi duygu ve düşüncelerini uygunsuz şekillerde ifade eden kendi hakkını başkalarının haklarını yok sayarak korumaya çalışan bireylerdir. Kendilerini fazla önemserler ve diğer insanlar bu tip insanlar için değersizdir (Esen, 2012). Saldırganca davranış birini üzme, acı vermek ya da zarar vermek maksadıyla yapılan bir davranış olduğu belirtilmektedir. Başka bir ifadeyle kendi haklarını başkalarına zarar vererek korumaya çalışan olumsuz davranış şekli olarak tanımlanmaktadır (Kılıncı,2011).

Saldırganlık ilk olarak güvengenliğin daha farklı bir biçimi olarak algılanmaktadır. Mesela bazıları güvengenliğin zekice yapılmış bir saldırganlık olduğunu ya da kibar saldırganlık olduğunu sanırlar ki her iki sanı yanlıştır. Güvengenlik ve saldırganlık birbirinden tamamen farklı iki davranış biçimidir. Güvengen birey diğerlerinin haklarına saygı göstermektedir. Saldırganlıkta ise insanları aşağılamaktan ve yanlışlarını yüzlerine vurmaktan kaçınmayacak kadar azık bir davranış biçimi vardır. Kırıcı, fesat, bencil davranışlar söz konusudur. Bu tür davranışlarla kendisinin iyi karşısındakinin iyi olmadığı mesajı verilerek karşısındakinin kendisini kötü hissetmesi amaçlanmaktadır (Phelps ve Austin, 1997).

Saldırganlık güçlü bir şekilde hissedilen kendini ifde etme arzusuyla insanlara seçim hakkı tanımaksızın, onları değersiz görüp, kırarak ve üzerek, hedefine başka kişileri harcayarak ulaşılmasıdır (Alberti ve Emmons, 1998). Saldırgan davranış (aggressive behavior); Kişinin diğer kişilerin haklarını kabul etmemesi, diğerlerinin haklarını reddetmesidir (Arı, 1989). Saldırganlıkla ilgili davranış biçimleri şu şekildedir:

- Fiziksel şiddet vardır,
- Sözlü şiddet vardır,
- İnsanları rahatsız edebilecek jest ve mimik kullanılır,
- Başka insanlar adına kararlar alınır,
- Her hangi bir tartışma sırasında üstünlüğüyle karşı tarafı ezmek söz konusudur,
- Konuşmalarda emir cümleleri vardır,
- Uygunsuz ve gereksiz istekler söz konusudur,
- Zamansız ve yersiz yüksek sesle konuşma vardır,
- Genellikle sen dili tercih edilir,
- Davranışların sorumluluğunu almaktan kaçınma söz konusudur,
- Samimi ilişkiler kurulamaz (Deluty, 1985; Akt: Kılıç, 2009).

Pek çok araştırmacı bu üç tip davranıştan söz etmekle birlikte bazı araştırmacılar bu üç davranışa ek olarak dolaylı saldırganlık olarak adlandırdıkları dördüncü bir davranış türünden söz ederler. Dolaylı saldırganlık kısaca amaçlarına ulaşmak için hile, baştan çıkarma ve başkalarını kullanma yöntemine başvurma olarak tanımlanabilir. Dolaylı saldırganlık davranışını kullanan kişiler bazen kendilerini sevimli ve beceriksiz olarak göstererek; öfkelenmeleri durumlarda intikam almak için çeşitli hilelere başvurabilmektedirler. Bu davranışları son derece dolaylı yollardan yaptıkları için, öfkelerini yönelttikleri kimseler onların kendilerine öfkelenildiğini bile anlamayabilmektedirler (Phelps ve Austin, 1997).

2.1.1.1.3. Güvengen Davranış

Güvengen davranış tarzı, ilişkilerde eşitliğin gözetildiği ve gereksiz endişelerden arınmış bir şekilde kişinin kendi çıkarları doğrultusunda hareket edebilmesini, kendini savunabilmesini, duygularını dürüstçe ve özgürce ifade edebilmesini ve başkalarının haklarını çiğnemenen, kendi haklarını kullanabilmesini mümkün kılar (Kılıç, 2009). Güvengen davranış biçimi, bireyin kendisine ve başka insanlara samimi ve saygılı olmasını gerektirmektedir. Güvengen kişinin insanların kendisi gibi düşünmeyeceğini ya da davranmayacağını kabullenmekte olduğu ifade edilmektedir (Uğürol, 2010). Güvengen bireylerin sahip oldukları dört temel özellik şu şekilde ifade edilmektedir:

- 1- Güvengen bireyler kendilerini açığa vurmakta özgür hissetmektedirler. Birey davranış ve ifadeleri ile kendine ait duygu, düşünce ve isteklerini belirtebilmektedir.
- 2- Güvengencilikte herkesle etkin bir iletişim becerisi söz konusudur.
- 3- Güvengen bireyler hayatlarını yönlendirme becerisine sahiptirler ve hedeflerine ulaşma noktasında ısrarcıdırlar.
- 4- Güvengen bireyler kendilerine güvenirler ve saygılıdırlar. Bundan dolayı benlik saygıların uygun davranışlar sergilemektedirler. Tutarlı davranırlar, olumlu düşünürler ve çalışkandırlar (Fernsterheim ve Baer, 1976; Akt: Uğürol, 2010).

Güvengen davranış (assertive behavior) kişinin kendi ve diğer kişilerin haklarını kabul etmesidir (Arı, 1989). Güvengen bireyler insanlarla mesafesini ayarlayabilen, gerektiğinde hayır diyebilen kişilerdir. Ayrıca bu bireyler duygu ve düşüncelerini söylemekten çekinmezler, sahip oldukları haklarını kullanmasını iyi bilirler ve bu haklarını kullanıp korurken de başkalarının haklarını çiğnemezler. Bu bakımdan güvengencilik hem kişinin kendisine hem de topluma yararlı bir davranış biçimi olarak ifade edilmektedir (Voltan-Acar, 1980; Akt: Voltan-Acar, Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım, 2008)

Güvengen birey, insanlarla ilişkilerini olumlu bir şekilde sürdürme konusunda duyarlıdır aynı zamanda da bu bireyin kendi isteklerini, duygularını ifade etme, gerektiği yerde hakkını savunma konusunda da kendine güveni ve özsaygısı tamdır. Güvengen birey çevresiyle götürdüğü ilişkilere yüzeysel bakmaz, diğer kişilerin nasıl etkileneceklerini önemser duyarlı ve düşüncelidir. Güvengenglikte açıklık vardır, saygısızlık yoktur. Kişi bir durumun kendisinde oluşturacağı sonuçları ve etkileneceğini ortaya koyar. Kişinin duygularını, inançlarını, fikirlerini ortaya koyması tabi suçlamadan saygısızlık etmeden bunu yapması en önemli ögedir (Karakoyun, 2011).

Söyledikleri olumlu ya da olumsuz şeyleri her zaman başkalarını incitmeden yaparlar. Genel ve evrensel bir güvengenglik yoktur ve güvengenglik bireye göre farklılık gösterir. Güvengen davranış daha çok Batı kültürünün bir özelliğidir (Alberti ve Emmons, 1998). Çoğu zaman, güvengengliğin öz saygı, güven, heveslilik ve enerji gibi yararları ödenen bedellere değer. Çoğumuz, güvengengliğin çevremizdekileri yadırgatmayacak bir şekilde, hayatımızla bütünleştirebiliyoruz. O zaman, önem verdiğimiz insanların desteğini de alabiliyoruz. Kısaca, güvengenglik bir devrim değil evrimdir (Phelps, Austin, 1997).

Bireylerin kişilik özellikleri güvengengliklerini etkileyebilmektedir. Yani bireylerin baskın olarak kullandığı kişilik özellikleri onların güvengen davranış davranmamalarını etkilemektedir (Deniz, 1997). Bu doğrultuda güvengengliğin sadece öğrenilebilir bir davranış biçimi olmadığı ifade edilebilir.

Güvengenglik, olumlu bir davranış biçimi olarak belirtilmesine rağmen kişilerin sahip olduğu diğer davranış biçimi olan çekingenlik de aynen saldırganlık gibi olumsuz bir davranış biçimi olarak kabul edilmektedir. Toplumsal hayatta kabul edilen ve istenen sosyal kabulünün yüksek olduğu davranış biçimi güvengenglik olurken, çekingenlik ve saldırganlık gösteren bireylerin toplum tarafından kabulünün daha zor olduğu görülmektedir (Örenoğlu-Toraman, 2009). Güvengenglik ile ilgili davranış biçimleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- İstekte ya da ricada bulunma vardır,
- Haksızlık durumunda uygun davranışlarla tepki gösterme söz konusudur,
- Başka insanları övme ve övgü alma vardır,
- Duygu ve düşüncenin açıkça belirtilmesi söz konusudur,
- Çevreyle olan ilişkileri başlatma, devam ettirme ve sonlandırma becerisi vardır,
- Kendi adına kararlar alma vardır,
- Eleştirilere açıklık vardır (Deluty, 1985; Akt: Kılıç, 2009).

Açıklamalar doğrultusunda şunlar ifade edilebilir: İnsanlar yaşadıkları toplum içinde diğer insanlarla iletişim aracılığıyla etkileşime girmektedir ve bu iletişimin etkili olmasında da güvengenliğin payının büyük olduğu söylenebilir. Güvengen davranışlar, çekingen ve saldırgan davranışların aksine olumlu, uyumlu ve sağlıklı davranışlardır denilebilir. Tüm bunların yanında güvengenlik, bireyin çevresiyle sağlıklı bir etkileşim kurmasına yardımcı olan öğrenilebilecek bir iletişim tarzıdır.

Tablo 2.1.

Güvengen Olmayan, Güvengen Olan ve Saldırgan Davranışların Karşılaştırılması

Çekingen(Güvengen Olmayan) Davranış	Güvengen Davranış	Saldırganca Davranış
Gönderici	Gönderici	Gönderici
-Kendini yok sayar, kabul etmez	-Çıkarlarını düşünür.	-Bencildir
-Telaşlı, panik ve kırılgan	-Kendini anlatabilir	-Kendini anlatabilir
-Kendi adına kararlar alamaz	-Kendini mutlu hisseder.	-Başkaları adına karar verebilir.
-Belirlediği hedeflere ulaşamaz	-Kendi kararlarını alabilir	-Belirlediği hedefe başkalarını üzerek ulaşabilir
-Belirlediği hedeflere ulaşamaz	-Belirlediği hedeflere ulaşabilir	
Alıcı	Alıcı	Alıcı

-Kızgın ya da kabahatli	-Çıkarlarını düşünür	-Kendini kabul etmez
-Göndericiye değer vermez	-Kendini anlatabilir.	-Önemsenmemiş hisseder
-Göndericiyi feda etse de	-Belirlediği hedeflere	ve savunucudur
belirlediği hedefe ulaşır	ulaşabilir	-Belirlediği hedefe ulaşamaz

(Alberti ve Emmons, 1998)

2.1.1.2. Güvengenlik Biçimleri

Güvengenliğin de farklı biçimleri bulunmaktadır ve bunları şu şekilde ifade etmek mümkündür: temel güvengenlik, empatik güvengenlik, daha önceki güvengen davranışları basamak olarak kullanma, ben dilini kullanarak güvengen olma gibi. Bilindiği gibi güvengenlik doğuştan gelen bir özellik değildir ancak eğitimle elde edinilir. Kişiler güvengenlik eğitimi olmadan bu şekilde davranamazlar (Onur, 2006).

2.1.1.2.1. Temel Güvengenlik

Duyguların, düşüncelerin açık ve kesin bir dille ifade edilmesidir. “Ben.....düşünüyorum“, “Ben.....istemiyorum” veya “Ben.....anladım” gibi ifadeler kullanmaktır (<http://www.pdgm.bilkent.edu.tr/atilganlik.html>).

2.1.1.2.2. Empatik Güvengenlik

Bireyin başkasını penceresinden bakabilmesi ve onu anlayabilmesine Empati denilmektedir. Bu güvengenlik biçimi, bireyin başka bireyle etkileşim halindeyken ona karşı hassas olması durumudur. Birey öncelikle karşısındakinin durumunu ve duygularını anlar daha sonra kendi haklarını koruyarak, kendini ezdirmeden diğer bireye anlayışını ifade etmesidir (<http://www.pdgm.bilkent.edu.tr/atilganlik.html>).

2.1.1.2.3. Daha Önceki Güvengen Davranışları Basamak Olarak Kullanma

Bu davranış biçimi bireyin gösterdiği temel güvenlik davranış biçimini karşılık alamadığı ve haklarının ihlal edildiği anlarda kullanılır. Burada güvengenlik artırılarak daha ciddi bir şekilde yapılmaktadır. Durumu, duyguları,

ricaları art arda birkaç kez yineleyip kesin ifadeler kullanılmaktadır (<http://www.pdgm.bilkent.edu.tr/atilganlik.html>).

2.1.1.2.4.'Ben-Dili'ni Kullanarak Güvengen Davranma

Burada birey duygularının, düşüncelerinin ve ricalarını kendine ait olduğunu belirtmek için ifadelere “ben” diye başlamaktadır. Bu ifade biçimi dört basamaktan oluşmaktadır:

- 1-Birey karşısındakinin davranışını net bir şekilde belirtir.
- 2-Karşıdaki kişinin davranışının birey üzerindeki etkileri, hissettirdikleri ifade edilir.
- 3-Birey karşısındakinin davranışlarını nasıl anladığını ifade eder.
- 4-Son basamakta ise birey karşısındakine beklediği, istediği davranışı belirtir (<http://www.pdgm.bilkent.edu.tr/atilganlik.html>)

2.1.1.3. Güvengencilikle İlgili Yanlış Geleneksel Varsayımlar ve Meşru Haklarımız

Bireylerin çocukluğundan beri güvengen davranış kazanmalarını engelleyen bir takım yanlış geleneksel inançların olduğu ifade edilmektedir. Bu inançların neler olduğu şu şekilde açıklanmaktadır (Kapancı, 2006):

Yanlış Geleneksel Düşünceler:

- 1- İnsanların kendi ihtiyaçlarını başkalarının ihtiyaçlarından önce karşılamaya çalışması bencillik göstergesidir.
- 2- Kusur ya da yanlış yapmak utandıran bir durumdur. Bunu engellemek için her duruma gidecek yanıtlar gereklidir.
- 3- İnsanların başka birinin duygularını kabul etmemesi, o kişilerin hatasıdır.
- 4-Başkalarının özellikle de otoritenin fikirlerine saygılı olmak gerekmektedir. Farklı fikirler söylenmemeli dinleyip, öğrenilmelidir.
- 5-Tutarlı görünmenin şartı sabit fikirli olmaktır.
- 6-İnsanlarının davranışlarının mutlaka geçerli bir sebebi vardır bundan dolayı her duruma uyum sağlayabilecek esneklikte olunmalıdır.

Meşru Haklarınız:

1-Birey kendini başkalarının önüne koyma hakkına

sahiptir. 2-Hata yapılabilir.

3-Birey kendi duygularının doğruluğu konusunda en son karar verme hakkına

sahiptir. 4-Birey kendi düşüncelerini ve inançlarını koruma hakkına sahiptir.

5-Bireyler koşulların değişmesi durumunda düşüncelerini ve davranışlarını değiştirebilmektedir.

6-Birey hak etmediği bir eleştiri ya da davranış karşısında tepki gösterme hakkına sahiptir (Ayaz, 2002; Akt: Kapancı, 2006).

2.1.2.Medya Araç-Gereçleri

Günümüz medyasına uzanan kitle iletişim süreci insanların kendilerine pek çok şeyi hazır sunmayan doğaya karşı yaşama mücadelesi içinde birbirleriyle işbirliğine gidebilmek için birtakım mimik işaret ve daha sonra da dil geliştirmeleri ile başlar (Uysal,1996). Günümüzde farklı kültürlerin, toplumların kolayca iletişime geçip birbirlerinden etkilenmesi kitle iletişim araçları ile sağlandığı ifade edilmektedir (Taydaş, 2012).

Sanayi ve teknolojik çağın bir ürünü olarak kabul edilen kitle iletişim araçlarının teknolojik gelişmelerle her geçen gün daha çok geliştiği ve kitle davranışları üzerinde daha etkili olduğu belirtilmektedir (Artukoğlu, 2013). İnsanların başka yerler, başka insanlar tanıma ihtiyacı teknolojik gelişmelerle giderilmiştir. Artık günümüzde teknolojik kitle iletişim araçları ile insanlar farklı coğrafyalar, yeni insanlar tanıyabilmekte ve kendini tanıtabilmektedir (Aydemir,2010).

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda insanoğlunun öğrenme, öğrendiğini aktarma ihtiyacından doğan iletişim insanın en temel haklarından. Gelişen teknolojiyle birlikte sosyal ve ekonomik alandaki ihtiyaçlar daha çok insana ulaşma ihtiyacı doğurmaktadır. Bu doğrultuda yeni iletişim araçları geliştirilerek kitlelere kolay ve hızlı bir şekilde ulaşma yolları bulunmuştur.

Böylece kitle iletişim araçları oluşmuş ve günümüze kadar geliştirilerek getirilmiştir.

İnsanların başka yerler başka insanlar tanıma ihtiyacı, teknolojik gelişmelerle sağlanmıştır. Artık günümüz insanları teknolojik kitle iletişim araçları ile farklı coğrafyalar tanıyabilmekte başka insanlar tanıyarak kendini başkalarına tanıtabilmektedir (Aydemir, 2010). Bundan dolayı insanlar farklı davranışları öğrenebilmektedir denilebilir.

Medya araç-gereçleri toplu şekilde iletişimi sağlayan araçlar olarak tanımlanabilir. Gazete, radyo, televizyon, internet gibi kitlelere ulaşan ve iletişimi sağlayan araçlara kitle iletişim araçları denilmektedir. Şekilleri ve işlevleri bakımından farklılık gösteren kitle iletişim araçları esasında bilgilendirme amacı taşımaktadır.

Tunç (2006) kitle iletişim araçlarının özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

1. Kitle iletişim araçları, sosyal statüyü dikkate almadan kim olursa olsun bir iletiyi aynı anda herkese ulaştırabilmektedir.
2. Kitle iletişim araçları, sürekli ve düzenli olarak ileti paylaşmaktadır.
3. Kitle iletişim araçları, devamlı ve düzenli bir şekilde yayınlar yapması toplumun kendilerine karşı bir istek ve ihtiyaç duymalarına neden olmaktadır.
4. Kitle iletişim araçlarının paylaştığı iletiler belge özelliği taşıdığından alıcıya kendini inandırmaktadır. Bu bakımdan ikna edici bir özelliğe sahiptir.
5. Radyo ve televizyon gönderilmek istenen mesajı en kısa zamanda hatta anında alıcıya gönderme özelliği taşımaktadır.
6. Kitle iletişim araçları ile gerçekleşen iletişim alıcının tepkisini anında ölçemediğinden, bir bakıma tek yönlü bir iletişimdir.

Koca'nın (2009) verdiği örneklerle açıklamaya devam edecek olursak, önde giden aracın sağ arka-kırmızı yanıp sönen lambasının yanması ve arkadaki aracın yavaşlaması bir kitle iletişimi iken; yanıp sönen sinyal lambası ise bir kitle iletişim aracıdır. Bununla beraber okunan gazeteler, dinlenen radyolar, seyredilen televizyonlar, her türlü bilgiye kolay bir şekilde ulaştırabilen internet,

olmazsa olmaz kitaplar kullanılış amaçları ve şekilleri birbirinden farklı olsa da her biri bir kitle iletişim aracıdır. İşlevleri ve şekilleri bakımından çeşitlilik gösteren kitle iletişim araçları farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmalardan biri şu şekilde yapılmaktadır:

Duyu organlarına göre:

- Göze Hitap Eden Görsel-Araçlar: Gazete ve dergiler
- Kulağa Hitap Eden-İşitsel Araçlar: Radyo
- Hem Göze Hem de Kulağa Hitap Eden-Görsel İşitsel Araçlar:

Televizyon Mesaj Sunum Biçimine Göre:

- Sözlü Araçlar: Radyo
- Hem Yazılı Hem Sözlü Araçlar: Televizyon
- Yazılı Araçlar: Gazete ve Dergi (Işık, 2005; Akt: Koca, 2009).

Koca (2009) kitle iletişim araçlarını “mekanik olanlar” ve “mekanik olmayanlar” diye sınıflandırmaktadır. Bu doğrultuda radyo, televizyon gibi araçlar mekanik olarak belirtilirken; gazete, dergi gibi araçlar ise mekanik olmayan araçlar olarak ifade edilmektedir. Çalışkan-Ülkü (2011) ise kitle iletişim araçlarını şöyle sınıflandırmıştır;

- Yazılı Basın
- Radyo ve Televizyon
- Bilgisayar ve İnternet
- Cep Telefonu
- Oyunlar (Televizyon, video, internet, cep telefonu)

Medya ürünleri ve endüstrisi dediğimizde gazete, kitap, dergi, film, fotoğraf, İlan tahtası, radyo, televizyon, video, kaset, bilgisayar, CD, internet vb. her geçen gün çeşitlenen tür ve sayıda iletişim aracını ve işlevini düşünmemiz gerekir.

Kitle iletişim araçlarının gelişim seyrine bakıldığında şöyle bir sıralama ile karşılaşırız: **Gazete:** Yaygın olarak kullanılan en eski kitle iletişim araçlarından olan gazete, insanları en ayrıntılı bilgilere ulaştırmaktadır. Ayrıca gazeteler reklamların insanlar üzerinde en etkili olduğu kitle iletişim araçlarındandır (Bilecen, 2010). Gazete ve dergiler, tarihsel süreç içinde uzun yıllar kitle iletişiminde lider durumdayken, hala etkili olsalar bile eskiye oranla güç kaybettiği görülmektedir. Ayrıca görsel ve işitsel duylara hitap eden ve içeriği sürekli güncellenebilen elektronik iletişim araçlarının, basılı ürünlerin önüne geçmekte olduğu belirtilmektedir. Günümüzde hemen her gazete ve dergi, internette faydalanmakta; buna uygun altyapılar oluşturmaktadır (Gürocak, 2013).

Gazete 19.yy 'da insanların dikkatini çeken şekil ve içeriklerle birlikte insanların temin edebilecekleri bir fiyata düşürerek ulaşılmasını kolaylaştırmasıyla geniş kitlelere ulaşmıştır. Gazete okurluğu ekonomik gelişmişlikle bağlantılı olduğu ifade edilmektedir. Ekonomik durumu iyi olan bölgenin insanları gazete okumaya daha eğilimli olmaktadır. Başka bir boyutla gazete okurluğu kişisel zenginlikle alakalı olduğu belirtilmektedir. Daha yüksek sosyo ekonomik duruma sahip insanlar gazete okumaya daha çok eğilimli olduğu ifade edilmektedir. Gazete okurluğunun cinsiyet, eğitim ve yaş gibi demografik faktörlerden doğrudan etkilendiği ifade edilmektedir. Daha yüksek eğitimliler, erkekler ve gençler gazete okumaya daha çok eğilimli oldukları belirtilmektedir. Gazete okurluğu televizyonun yaygınlaşmasından olumsuz yönde etkilendiği ifade edilmektedir. Bireyler başka kanallardan haber almaya başladıkça gazete okumamayı tercih etmektedirler. Gazete okurluğu toplam medyaya açıklığın bir fonksiyonudur, insanlar haber aldıkça daha fazla haber almak istemektedirler (Güveli, 2008).

Fotoğraf ve Sinema; Kronolojik olarak gazeteden sonra gelen fotoğraf ve sinema, birer sanat dalı olmalarının yanı sıra aynı zamanda birer kitle iletişim aracıdır. Gazetede fotoğraf, bazen haberin tamamlayıcı ögesi olmanın da ötesinde asli bir unsur haline gelebilmektedir. Fotoğrafın kitlesele özelliği sadece gazete ile sınırlı değildir. Sokak reklamlarında ve kartpostallarda fotoğraf, görsel anlatım gücüyle kitlelere mesaj ulaştırmada etki bir şekilde kullanılmıştır.

Sinema ise insanın fizyolojik bir zaafından yararlanır. Saniyenin yaklaşık 1/25'inden kısa sürelerdeki görüntüleri insan beyni algılamaz. Bu nedenle bir saniyede 25 değişik görüntü gösterilirse insan bu görüntüleri hareket ediyormuş gibi algılar. Bu zaaf reklamcılıkta ise “eşik altı algı” tekniği olarak istismar edici bir reklam yöntemine yol açmıştır. 25 film karesinden bir tanesine reklamını yaptığınız malın görüntüsünü yerleştirdiğinizde, algılanmayan görüntü sonradan bu mala bilinçaltı bir şekilde yönelmeyi sağlayacaktır. Gerek klasik sinema filmi (şeridi) gerekse de elektronik görüntü formatları (video, vcd, dvd vb.) yani hareketli görüntü artık görsel bir kültürün egemenliğini gündeme getirmiştir.

Radyo; radyo da eski kitle iletişim araçları arasında bulunmakta ve gelişen medya yapısına rağmen önemini hala koruyabilmektedir. İnsanlar artık teknolojiyle gelişen, çeşitlenen kitle iletişim araçları ile radyoyu hayatlarının her anında her yerde kullanabilmektedirler. Eskiden bir kutu içinde bulunan radyo günümüzde her türlü kitle iletişim araçlarına kendini kolayca adapte edebilmiştir (Altunbaş, 2003). Ayrıca bunun yanında radyoya günün her saatinde her yerde kolaylıkla ulaşılabilmesinde maliyetinin düşük olması da etkili olabilir.

Çağdaşlaşma ve kalkınma süreçlerinde radyo, önemli bir kitle iletişim aracı olarak kabul edilmekteydi. Medeniyete ulaşma sürecinde eğitim, önemli bir etkidir ve radyonun eğitime, bilinçlendirme ve halkı toplumsal sorunlardan haberli kılma yoluyla, davranış ve tutum değişikliğine neden olduğu ifade edilmektedir. Okuryazarlığın, kentleşmenin ve diğer kitle iletişim araçlarının yeterince gelişmediği ülkelerde, toplum yapısının değiştirilmesinde radyoya bu nedenle büyük önem verildiği belirtilmektedir. Radyonun TRT bünyesine alınmasından sonra, radyo, planlı kalkınma ve ilerleme sürecinin, en etkili iletişim aracı olarak kabul edildiği ifade edilmektedir (Nart, 2009). İnsanların televizyon ve radyo aracılığı ile güzel bir yaşam biçimi ve toplumun izlediği yol hakkında bilgi sahibi olabildiği belirtilmektedir. Başka bir ifade ile radyo ve televizyonun, bireylerin hayat felsefelerini, düşünce, davranış ve tutumlarını etkilediği ifade edilmektedir (Koca, 2009).

Teknolojideki değişimler bireylerin davranış, düşünce ve tutumlarında değişime yol açtığı belirtilmektedir. Kitle iletişim teknolojilerinin gelişmeye

başladığı 19.y.y. ortalarında telgraf ve fotoğraf teknolojisiyle başlayan geleneğin devamı olan televizyon, diğer bütün iletişim araçlarını kapsadığı için lider durumdadır. Toplum ve medyanın ilişkileri doğrultusunda yapılan araştırmalar televizyonun ayrı bir yerinin olduğunu belirtmektedir. Televizyonun varoluş sebebinin, insanlara hoşça vakit geçirtip eğlenmelerini sağlamak olduğu görülmektedir (Çakır, 2005).

Televizyonun günümüzde en çok kullanılan ve en yaygın kitle iletişim aracı olduğu belirtilmektedir. 20.yy'ın ikinci yarısından itibaren Türkiye'de var olmaya başlayan televizyon 1980'ler sonrasında dünyadaki etkisi doğrultusunda devlet ve özel kanallarla yaygınlaşmış ve hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Televizyonun insanlar üzerinde etkili bir kitle iletişim aracı olduğu ifade edilmektedir. İnsanların duygu, düşünce, tutum, davranış ve yaşam biçimi belirlemesinde televizyon güçlü bir etkiye sahiptir. Hemen hemen herkesin evinde bulunan televizyonun çocukların toplumsallaşmasında aile ve okuldan daha etkili olduğu belirtilmektedir. Televizyonla doğan, büyüyen çocukların izledikleri karakterleri model alarak davranış edindikleri, dil gelişimleri ve söylemlerine kadar televizyon içeriğinin etkili olduğu ifade edilmektedir (Taylan, 2011).

Ergenlik dönemindeki bireylerin, kendilerini televizyonda görüp beğendikleri karakterlere benzeterek onlarınki gibi bir bedene sahip olmak ve onlar gibi düzgün anlaşılır bir şekilde konuşmak istedikleri belirtilmektedir. Televizyonun model alma yoluyla öğrenmeye katkısını belirterek gençlerin televizyon izleyip beğendikleri bir karakteri model alıp yeni davranışlar kazanabileceği ifade edilmektedir (Dinç, 2010).

Her kesimden insanı özellikle çocukları etkileyen, günümüzün en önemli medya aracı olan televizyonda yayınlanan programlarda, doğru modellerle doğru davranışlar sunulursa izleyiciler bu davranışları örnek alır ve izleyiciler televizyondan olumlu yönde etkilenmiş olur. Bu konuda yapımcılara büyük görevler düşmektedir (Sur, 2012).

Cep telefonu şekilleri ve işlevleriyle hızlı bir şekilde değişmektedir. Bu değişimin cep telefonu tanımının tekrar gözden geçirilmesine neden olduğu belirtilmektedir. Eskiden kablosuz iletişim aracı olarak ifade edilen cep telefonları, artık mesaj yazabilme, internete bağlanma özelliği ile resim ve video çekimleri ile kişiler arası bir iletişim aracı olmaktadır. Cep telefonları fonksiyonlarındaki bu değişikliklerin yanında biçim olarak da değişmektedir. Cep telefonları ağırlıkları ve boyutları ile küçülmektedir (Özaşçılar, 2009).

Bilgiye ulaşmak konuma bağımlı değildir. Gençler cep telefonu ile ailelerinden uzak kendilerine ait kanallar oluştururken, aileler de çocuklarını denetleme imkânı bulmaktadır. Mobil iletişim tercihinin toplum üzerinde bazı etkilerinin olduğu ifade edilmektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde cep telefonları ekonomik olarak iş, hükümet ve kurumların verimliliğinin artmasına ve dünya ticaretine katılmalarına destek olduğu belirtilmektedir. Cep telefonu ile sözlü iletişim modern zamanlar öncesinde olduğu gibi tekrar önem kazanarak, duyguların ve düşüncelerin ön plana çıkması sağlandığı ifade edilmektedir (Başkaya, 2010).

Günümüzde hayata, ilişkilere yön veren ve hayatın hemen hemen her alanına girmiş olan internetin teknolojinin en önemli ürünü olduğu belirtilmektedir. Son yıllarda gelişen internet teknolojisi insan hayatına getirdiği yeniliklerle beraber iletişim süreçlerine de yeni boyutlar kazandırmaktadır (Peker, 2013). Artık internet aracılığı ile insanlar aynı anda birçok kişiyle iletişime geçebilmektedir.

Öğrencilerin genellikle interneti sosyal paylaşım ağlarına bağlanmak ve ödev hazırlamak amacıyla kullandıkları belirtilmektedir. Bunların dışında öğrencilerin sohbet etmek, oyun oynamak ve müzik dinlemek amacıyla da interneti kullandıkları ifade edilmektedir. Öğrencilerin ödev hazırlamak için internetten yararlanması iyi gibi dursa da; internette hangi amaca ne kadar süre harcadıklarının da dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir (Aydemir, 2013).

İnternet insanlar için artık bir ihtiyaç olması ile birlikte, bilinçsizce kullanımı bir takım zararlar da vermektedir. Bu zararlardan biri olan problemli internet kullanımının, egzersiz, beslenme, çevreyle ilişkiler gibi birçok davranışı

olumsuz yönde etkileyebildiği ifade edilmektedir (Sevindik, 2011). Bu ifadeler doğrultusunda bireylerin güvenli internet kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ifade edilebilir.

Öğrencilerin internet kullanımı, ailesi ile olan ilişkilerini, sosyal etkinliklerini ve vaktini iyi değerlendirebilmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bunların ardından da okul başarısında düşüş gelmektedir. İnternette bireylerin ahlak gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek içeriklerin yer alması da bir risk faktörüdür. Güvenli internet kullanımı noktasında bireylerin bilinçlendirilmesine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir (Karaca, 2007).

İnternet, öğrencilerin hayatına bilgiye erişim kolaylığı, haberleşme veya iletişim kolaylığı ve birçok işi kısa sürede yapabilme olanağı sağlamaktadır. İnternet bir taraftan da bağımlı hale getirerek yüz yüze iletişim kurmayı engellemekte ve gerçek hayatıyla ilgili problemler yaşatmaktadır (Duran-Okur, 2012). İnternet hayata sağladığı kolaylıklar ile bireyler birçok şey kazandırmasıyla birlikte birtakım şeyleri de yok etmektedir.

Sosyal medyanın tanımında bir takım belirsizlikler vardır fakat kabul gören bir tanımı da bulunmaktadır. Sosyal medya web 2.0 teknolojisiyle birbirini tanıyan, tanımayan birçok kişinin belli bir amaçla paylaşımda bulunmaları ve kullanıcıların müdahale etmesine müsait, geri dönüt alınabilen sanal ortam uygulamaları olarak tanımlanmaktadır. Kendini sürekli yenileyebilmesi, yeniliklere uyum sağlayabilmesi, birçok kişinin kullanımına açık olması gibi nedenlerle tercih edilen bir uygulama olduğu ifade edilmektedir. Sosyal medya aracılığı ile bireyler duygularını, düşüncelerini paylaşabilmekte ve yeni bilgiler edinebilmektedir. Bunların yanında sosyal medyanın insanların gerçek dünyayı sanal alemde yaşayabilmelerine fırsat verdiği ifade edilmektedir (Bat, 2012).

Öğrencilerin en sık kullandığı sosyal paylaşım ağının Facebook olduğu saptanmıştır. Bu durum Facebook uygulamasının öğrencilerin eğlenme, iletişim ve paylaşma gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecek özelliklere sahip olması olarak açıklanmaktadır (Aydemir, 2013). Facebook özelliklere gençlerin eğlenme ve hoşça vakit geçirmelerinde etkili olabilmektedir.

Facebook gerçek hayatta arkadaşlık ilişkilerinde sıkıntı yaşayan öğrencilere, sanal ortamda kendilerini daha kolay ifade edebilecekleri bir ortam sunarak, arkadaşlık ilişkilerinin geliştirilmesine imkân sağlamaktadır. Öğrenciler, gerçek ortamda söylemekten çekindiğı birçok bilgiyi Facebook'ta da söylemekten kaçınmaktadırlar. Öğrenciler bu ortamları gerçek hayata benzeterek rahatça davranabilmektedirler. Facebook ğrencilere, iletişim kurmayı kolaylaştırması, dünyada ve ülkede olup bitenlerden haberdar olma olanağı sağlama ve geçmişteki arkadaşlarına ulaşmayı sağlaması yönünden faydalı olurken, fazla zaman alması, bağımlılık yapması ve az da olsa özel hayat sınırlarını yok etmesi yönünden zararlı olmaktadır (Duran-Okur, 2010).

Gençler hem geniş sosyal çevreleri ile hem de yakın çevreleri ile iletişim halinde olmak istemektedirler. Bu gereksinimi Facebook sağlamaktadır. Gençlerin, Facebook'ta kişisel inanç ve düşüncelerini, kendilerine ait bilgileri açıkça belirttikleri ve kim olduklarını dürüst bir şekilde anlattıkları ifade edilmektedir (Boz, 2012).

Sosyal Paylaşım siteleri günümüzde artık bireyler için ikinci bir sosyal çevredir. Bu siteler, aynen gerçek hayattaki gibi kabul gören ilişkiler kurulmasını sağlamamaktadır. Bireylerin bu sitelerde de çevresinin denetiminde oldukları ifade edilmektedir. Gerçek dünyadan tek farkı fiziksel temasın olamayışıdır (Duran-Okur, 2012).

Farklı kültürlerin birbiriyle iletişimi, etkileşimi noktasında sinema önemli bir role sahiptir. Kültür içinde bulunan dinamik unsurlar sinema aracılığı ile başka kültürlere aktarılıp tanıtılabilmektedir. Bu doğrultuda sinemanın kültürün en önemli taşıyıcısı olduğu ifade edilmektedir (Yılmazkol, 2008).

Kitle iletişim araçlarının bir diğeri ise kitaptır. Kitap aracılığı ile hayata yön verilebilir, yapılan işlerin işlevselliğı artırılabilir, problem çözme yeterliliğı sağlanabilir özetle, hayat tatmin edici bir şekilde yaşanabilir. Kitap okuma bireyin ğrendiğı kavramları zihinsel süzgeçten geçirerek fikirler geliştirmesine yardımcı olabilmektedir. (Yıldırım, 2013).

Kitap okumak başta kişisel gelişime katkı sağladığı gibi, bireyin hayal dünyasını genişleterek yeni düşünceler oluşturmasını da sağlar. Kelime hazinesi artar ve bilgi, tecrübe kazanarak hayatın sorunlarına karşı bireyi hazırlar. Hayatı anlamlandırma çabası içinde olan okuyucu büyük bir ilgi ile içerisinde kazanacağı yeni bilgileri, durumları öğrenmek için kendini her zaman kitap okumaya hazır halde bulundurmaktadır (İşcan, Arıkan, Küçükaydın, 2013).

Modern toplumların için gelişimini sağlayan edinilen bilgilerdir. Bilgi edinmeyi sağlayan en önemli aracın okuma olduğu ifade edilmektedir (Özbay, Uyar, Büyükkız, 2011). Bireyin zihinsel olarak kendini tatmin etmesi ve kişisel gelişimi için kendini her alanda geliştirebilmesi için kitap okumaya içsel bir gereksinim duyulmaktadır. Kitap okuma becerisi eğitim aracılığı ile geliştirilebilmektedir. Öğrenilen her bilgi, kavram zihinsel bir süzgeçten geçirilerek bireyin yeni kelimeler öğrenmesine ve bu kelimeleri yerinde kullanabilmesine yardımcı olmaktadır. Bireyde var olan sözcükler ise kitap okuyarak canlanır ve sahip olunan dil becerileriyle bu canlılık korunabilmektedir. Ayrıca sahip olunan sözcük dağarcığı bireylerin hızlı okuyabilmesini sağlamaktadır. Bu doğrultuda okuma, bireyin ufkunun genişlemesine yardımcı olmaktadır. Okumak bir alışkanlıktan ziyade tutku haline dönüştürüldüğünde bireylerin bakış açılarına sağladığı katkının yanında birçok beceriyi de kazanabileceği ifade edilmektedir. Bu becerilerden en önemlisi olarak kelime haznesinin genişlemesi kabul edilmektedir. Okumak, her çeşit değerin kazanımı sağlayan olarak tanımlanmaktadır. Kitap okuma becerisi bireylere sosyal ve psikolojik açıdan katkıda bulunmaktadır (Yalman, Özkan ve Kutluca, 2013). Kitap okuma alışkanlığının bireye kazandırdıkları şu şekilde açıklanmaktadır:

1. Bilgi edinme kaynaklarından ve maliyeti düşük bir öğrenmedir.
2. Davranışlarını yönlendirir ve başka insanlarla iletişime geçme imkanı sağlar.
3. Bireyin iç dünyasına katkılarda bulunur.
4. Yaşama ve durumlara farklı açılardan da bakılabileceğini gösterir.
5. Bireyin zevk sahibi olmasına yardımcı olur.
6. Düşünce ve üretkenlik özgürlüğü kazandırarak bunları değerlendirebilmeyi sağlar.

7.Çevreye karşı önyargılı davranmaktan korur ve objektif bir şekilde anlayışlı olunmasına yardımcı olur.

8.Toplumdaki her türlü gelişime duyarlı davranarak katkıda bulunabilir (Karatay, 2011; Akt: Erdem ve Altunkaya 2013).

Sinema milyonlarca insana hızlı bir şekilde ulaşmasına rağmen etkisi yavaş olan bir kitle iletişim aracıdır. Sinema devrim yapmaz ve toplumu yavaş yavaş değiştirmektedir. Bu şekilde sinema yavaş ama etkili değişiklikler oluşturmaktadır. Sinemanın insan üzerinde psikolojik ve sosyolojik bir gücünün olduğu ve bundan dolayı büyük bir eğitim değerine sahip olduğu belirtilmektedir. Sinema filmleri etkileyici olduğundan insanları özellikle çocukları ve gençleri etkisi altına almaktadır. İzlediği filmlerin etkisinde kalarak katil olan, suç işleyen, uçmaya çalışan çocuk ve gençler bu ifadeyi doğrular niteliktedir. Filmler sadece olumsuz yönde etkileri yoktur, olumlu davranışların kazanılmasında da etkili oldukları ifade edilmektedir. Olumlu davranışlara yer veren, olumsuz davranışların zararlarını ortaya koyan filmler insanları iyi davranmaya yönlendirmektedir (Yorulmaz, 2010).

Bir kitle iletişim aracı olmasının yanında bir sanat da olan sinema, anlatım dili ile hâkim olan fikirlerin düşüncelerin daha kabul edilebilirliğini artırmaktadır. Sinema sadece içeriği ile değil içeriği sunuş şekliyle de toplumsal bilincin belirlenmesine yardımcı olabilmektedir. Sinemanın toplumsal bilinç ve bilinçdışını etkileyen alanlardan biri olduğu ifade edilmektedir (Özarlan, 2006). Farklı kültürlerde bulunan farklı davranış biçimleri sinema aracılığı ile dünyanın her yerinde bulunan insanlara ulaştırılabilmektedir. Bu farklı davranış biçimlerinin bireylerin yeni davranışlar edinmesinde yardımcı olabileceği söylenebilir.

2.1.2.1.Medya Araç-Gereçlerinin İşlevleri

Kitle iletişim araçları da diğer araçlar gibi bir amaca hizmet etmektedir. Bu amaçlara ulaşmak için kitle iletişim araçlarının bir takım birtakım işlevleri, bu araçların faaliyetlerini artırmaktadır (Yüksel, 2009). Kitle iletişim araçları amaçları doğrultusunda işlevselliğini de arttırmaktadır.

Kitle iletişim araçları artık hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir. Her ortamda insanların en az bir kitle iletişim aracı kullandığı ve birçok insanın bu araçlarla ihtiyaçlarını karşıladığı görülmektedir. Evde, işte, okulda ve sokakta kitle iletişim araçlarının bir ihtiyaç olarak hayatın içinde yoğun bir biçimde bulunmaktadır. Kitle iletişim araçlarının birçok kurumun işini tek başına yaparak aslında toplumsal yapı içinde büyük bir kurum olduğu ifade edilmektedir (Koca, 2009). Kitle iletişim araçları ile gerçekleşen kitle iletişimi insanların hayatına sağladığı kolaylıklarla birçok insanı kapsamı içine almaktadır. Kitle iletişiminin sekiz başlık altında toplanan işlevleri şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Haber ve bilgi sağlama işlevi, bilgi ya da haber ulaştırma işlevi olarak ifade edilmektedir. Televizyonlar, radyolar ve gazeteler bu işlevi yerine getirmektedir.

2. İletişim araçlarının diğer bir işlevi olan toplumsallaştırma bireylerin sosyal hayatın içinde bulunmalarını sağlayan bir işlevdir. Kitle iletişim araçları, ülkede ve dünyada olup biten her şeyi aktararak toplumu bilgilendirmektedir. Bu noktada medya verdiği bilgiler ile toplumun aynı duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Bu işlev, farklı yapıdaki toplumların birlikte yaşayabilmelerine imkan veren kültürün aktarılması olarak ifade edilmektedir.

3. Kitle iletişim araçlarının güdüleme işlevi ise toplumsal amaçlar için ortak hareket etmeyi sağlamak olarak açıklanmaktadır. Kitle iletişim araçları toplumsallaştırma işlevi doğrultusunda toplumu oluşturan bireyler için ortak olan amaçları açıklar ve birçok değerın yaşanabilmesine olanak sağlamaktadır.

4. Kitle iletişim araçlarının diğer bir işlevi olan tartışma ortamı hazırlama, toplumsal amaçların, değerlerin netleşmesini sağlamaktadır. Amaçlar tartışılarak belirlenmektedir ve tartışma bireylerin de bu ortak amaçlar doğrultusunda çaba göstermesini sağlamaktadır. Bu işlev kitle iletişim araçlarının toplumun çıkarları doğrultusundaki hareketlerini değerlendirir, bir bakıma kamuoyu oluşturur.

5. Kitle iletişim araçlarının eğitim işlevi, toplumsallaştırma işlevi ile ilişkili olduğu ifade edilmektedir. Bu işlev bireylerin kültürel değerler

doğrultusunda eğitilerek topluma kazandırılması olarak açıklanmaktadır. Bundan dolayı bilgi kaynağının sadece okullar olmadığı ifade edilmektedir.

6. Topluma ait kültürel değerler kitle iletişim araçları aracılığı ile aktarılacak korunmaktadır. Bu bakımdan iletişim araçları kültürü geliştirme işlevi de görmektedir. Kültürün ifade edilmesinde ve yaşatılmasında bu araçlara önemli görevler düşmektedir.

7. Kitle iletişim araçlarının eğlendirme işlevi de vardır. Bu araçlar bireylerin yorucu ve yoğun iş hayatından sonra evlerine geldiklerinde hoşça vakit geçirmelerine, dinlenmelerine yardımcı olmaktadır.

8. Kitle iletişim araçlarının diğer bir işlevi olan bütünleştirmenin, eğitim, kültürel geliştirme, toplumsallaştırma işlevleri ile bağlantılı olduğu ifade edilmektedir. Bu işlev insanların ve toplumların birbirlerini tanımalarına ve kültür çatışmalarını en aza indirebilmelerine yardımcı olmaktadır (UNESCO, 1980; Akt: Akay, 2006).

Artık sosyal hayat ve kitle iletişim araçları birbirinden ayrı düşünülmemektedir. Modern toplumlarda kitle iletişim araçları birçok işlevleri yerine getirmektedir: Haber verme ve bilgi sağlama, eğitme, eğlendirme, toplumsallaştırma, kamuoyu oluşturma. Eğlendirme işlevi, kitle iletişim araçlarının bireylerin hoşça vakit geçirebilmelerini çeşitlendirerek ucuz bir şekilde sağlama olarak ifade edilmektedir. Kitle iletişim araçlarının toplumsallaştırma işlevi, toplumu oluşturan bireylerin toplumsal kuralları benimseyerek aktarmasını sağlamak olarak ifade edilmektedir. Eğitim işlevi ise kitle iletişim araçları ile ulaşılan bilgiler bireylerin sahip oldukları bilgi, beceri ve yeteneklerinin de artırılmasını sağlamaktadır (Çalışkan-Ülkü, 2011). Olaylar ve durumlar hakkında bilgilendirme yapan haber ve bilgi sağlama işlevi, insanların ülkesinden ve dünyadan haberdar olmasını sağlayarak bu durumlara tepkide bulunulmasını sağlamak olarak açıklanmaktadır (Tunç, 2006).

Tunç (2006), kitle iletişim araçlarına güdüleme, tartışma ortamı hazırlama ve kültürün gelişmesine katkı işlevini de eklemiştir. Güdüleme işlevi toplumsal kuralların belirlenerek bireylere bu kuralların benimsetilmesini

sağlamak olarak ifade edilmektedir. Kitle iletişim araçlarının oluşturdukları tartışma ortamı aracılığı ile bireylerin toplumsal değer ve amaç edinebilmeleri tartışma ortamı hazırlama işlevi ile açıklanmaktadır. Kültürün gelişmesine katkı işlevi, kültürün kitle iletişim araçları aracılığıyla korunarak aktarılması olarak açıklanmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının işlevleri genellenerek, bireysel, toplumsal ve ekonomik işlevler olarak ifade edilmektedir. Kitle iletişim araçlarının bireysel işlevi içerisinde haber verme, tartışma ve diyalog, eğitim ve kültürel geliştirme bulunurken; toplumsal işlevi içerisinde ise motivasyon, toplumsallaştırma ve bütünleştirme bulunmaktadır. Son olarak kitle iletişim araçlarının ekonomik işlevi ise, reklamcılığın bu araçlar aracılığı ile yapılması olarak ifade edilmektedir (Koca, 2009).

Kitle iletişim araçlarının haber verme, eğitme ve eğlendirme işlevi; internet, televizyon ve radyo aracılığı ile özellikle gençlerin ve çocukların fazlaca ilgisini çektiği şeklinde ifade edilmektedir. Bireylerin televizyondan seyrettiklerini model alarak davranış edinebildikleri belirtilmektedir (Tekiroğlu,2013). Sonuç olarak, dünyadaki gelişmeleri en hızlı ve en doğru bir biçimde topluma aktarmak kitle iletişim araçlarının en temel görevidir denilebilir.

2.1.2.2.Kitle İletişim Araçlarının Etkileri

Kitle iletişim araçlarının gençler üzerinde birtakım etkileri olduğu ifade edilmektedir. Bu etki kitle iletişim araçlarının gönderdiği mesajların gençlerin değerleriyle örtüşüp örtüşmemesine göre değişmektedir. Kitle iletişim araçlarından gelen iletiler, bireylerin değerleriyle örtüştüğünde etki artmaktadır, örtüşmediğinde ise beklenen etkinin olmayacağı belirtilmiştir (Koptur-Şen, 2008).

Kitle iletişim araçları teknolojik birer araç olduğu kadar toplumsal özelliği de olan bir araçtır. Modern toplumlarda insanlar artık farklı amaçlarla da olsa kitle iletişim araçları yoğun bir biçimde kullanılmakta ve bu araçların etkisi altında kalmaktadır (Çalışkan-Ülkü, 2011). Bu açıklama doğrultusunda kitle

iletişim araçlarının herkesin ihtiyaçlarını karşılayabilecek işlevsellikte olduğu ifade edilebilir.

2.1.2.2.1.Olumlu Etkileri

Televizyonun kendinden önceki kitle iletişim araçlarından rahatlıkla faydalanabilen bir araç olduğu belirtilmektedir. Televizyonun hem göze hem de kulağa hitap etmesi sunduğu olayların, kişilerin etkisini daha fazla artırdığı ifade edilmektedir (alışkan-lk, 2011). Televizyonun olumlu etkilerine bakıldığında;

Televizyonun temel amacının insanları eğlendirmek olduğu ifade edilmiştir (akır, 2005). Televizyonun aile birliğini sağlayıcı özelliğiyle birlikte seyredilen programların bireylerin kültür zenginliğine katkıda bulunması, düşünce gücünü artırması ve dünyanın her yerinden haberi, bilgiyi ulaştırması açısından bir eğitim aracı olarak kabul edilebilir. Bu noktada seyredilen televizyon programlarının niteliklerine de dikkat edilmesi fayda sağlayabilir.

Karaca (2007) insanların interneti çeşitli sebeplerle tercih ettiklerini belirtmektedir. Genel olarak internet bilgi edinme, eğitim, eğlence ve diğer günlük işlerin hızlı bir şekilde yapılabilmesi amacı ile tercih edilmekte olduğu ifade edilmiştir. Yetişkinlerin interneti daha çok eğitim ve bilgi edinmek için gençlerin ise dev yapımı, eğlence ve sohbet için tercih ettikleri belirtilmektedir. Bu doğrultuda özellikle gençlerin eğlendirme işlevinden dolayı interneti fazla kullandıkları ifade edilmektedir.

Mobil iletişim aracı olan cep telefonları biçim olarak rahat taşınabilir olması kullanıcıların amacına hizmet ettiği ifade edilmektedir. En fazla evde ve iş yerinde kullanıldığı belirtilen cep telefonları hayatın her alanına yayılmıştır. Cep telefonlarının kişiye özel olması onu bireylerin bir parçası haline getirdiği görülmektedir. Bireylerin cep telefonlarını istedikleri gibi kullanmaları bu araçların kullanım amaçlarını kişiden kişiye farklılık göstermesine neden olmuştur. Cep telefonları markası ve özelliklerinin çeşitliliğiyle kişiselleştirilmiş bir iletişim aracıdır (zaşlar, 2009).

Mobil iletişim ile insanların aktif olarak yapabilecekleri bir iş ile sanal etkinliklerin aynı anda yapılabilmesi belirtilmektedir. İnsanların cep telefonları ile birbirinden farklı etkinlikleri bir arada yapabilmeleri insanların birbiri ile etkileşimini artırdığı ifade edilmektedir. Ayrıca cep telefonları sadece ses ileten bir iletişim aracı değildir, oyun oynanabilen, resim ve video çekimi yapılabilen içinde bir çok kitle iletişim aracının işlevini barındıran bir araçtır (Başkaya, 2010).

Sosyal medya aracılığı ile hayattaki güzel anlar paylaşmakta, insanlardan güzel temenniler, kutlamalar alınabilmekte bunun yanında birçok sosyal etkinlikler düzenlenebilmektedir. Ayrıca sosyal medya aracılığı ile dünyanın her yerinden insanlarla kolayca iletişim kurulabilmektedir. İnsanlar sosyal medya ile her türlü bilgiye erişebilmektedir (<http://gourmetdelavie.wordpress.com/2012/12/09/olumlu-ve-olumsuz-yonleriyle-sosyal-medya/>).

Kitle iletişim araçlarından televizyon ve bilgisayar ile büyüyen bireylerin hayattaki problemler karşısında daha aktif ve çözümcü oldukları belirtilmektedir. Ayrıca kitle iletişim araçlarının birleştirici özelliği ile aile birliğine katkıda bulunduğu ifade edilmektedir. Kitle iletişim araçlarının bireylerin genel kültürüne düşünme gücüne ve ilgi geliştirebilmesine önemli katkılarda bulunduğu belirtilmektedir. Bunlara ek olarak çocukların zevk sahibi olmalarında ve kelime hazinelerinin genişlemesinde de etkin bir role sahip oldukları ifade edilmektedir (Koca, 2009).

Sosyal ve kültürel yapıyla aktif bir şekilde etkileşim haline bulunan sinema sosyal hayatın önemli bir parçasıdır. Sosyal hayatı gözler önüne seren sinema insanların toplumsal hayata karışabilmesi özelliği ile önemli bir kitle iletişim aracıdır. Sinemanın toplum ihtiyaçları doğrultusunda birçok etkinliğe yer verecek kadar geniş bir sahaya sahip olduğu belirtilmektedir. Ayrıca sinemanın birçok alanda yaptığı çalışmalarla gündem oluşturma özelliği taşıdığı ifade edilmektedir (Yenen, 2011).

2.1.2.2.2.Olumsuz Etkileri

Televizyon gençlerin toplumsallaşmasında önemli bir etkidir. Özellikle gençler okulda geçirdikleri vakit kadar televizyon karşısında da vakit geçirmekte ve televizyonla eğitilmekteler. Televizyonda şiddet içerikli programların var olması televizyon karşısında uzun zaman geçiren gençlerin davranışları üzerinde etkili olduğu ifade edilmektedir. Televizyon programlarının sakıncalı içerikleri hala alıcısını bulduğu belirtilmektedir (Taylan, 2011).

Televizyonda en çok yerli filmler tercih edilmektedir. Televizyonlardaki yerli filmlerin şiddet ve cinsellik içermesi özellikle çocuklar için sakıncalı olduğu ifade edilmektedir (Öztürk, 1999). Bireylerin seyrettikleri filmin bir kurgu olduğunun bilincinde olması televizyonda gösterilen şiddet örneklerinden etkilenmeyi azaltabilir.

Teknolojinin hızla ilerlemesi ve yaygınlaşması bir yandan hayatımızı kolaylaştırırken diğer yandan olumsuz bir takım faktörleri de beraberinde getirmektedir. Çağımızın en önemli buluşu internet, hayatımızın bir parçası haline gelmiş fakat aşırı ve kontrolsüz kullanımı, internetin problemli bir şekilde kullanılmasına neden olmuştur (Peker, 2013). Sevindik (2011)'e göre, problemli internet kullanımının kişilerin egzersiz yapma oranını azalttığı, beslenmesini olumsuz etkilediği, çeşitli psikolojik hastalıklara yol açarak kişiler arası ilişkilerini bozduğu, gerçek hayattan kaçmayı sanal alemde yaşamayı sağlayarak bu kişilerin kendini gerçekleştiremediği ve stresle yetersiz baş etmelerinin olduğu yetersiz olduğu görülmüştür.

Teknolojinin gelişimi ile sanal sosyal ortamların artmasına karşılık hala fiziksel yüz yüze yapılan iletişim en tercih edilenidir. İnsani yakınlık olarak hiyerarşik bir sıralama yapılması gerekirse en uzak olarak asenkron yazılı iletişim, daha az yakın gerçek zamanlı sesli iletişim ve en yakın yüz yüze iletişim gösterilebilir. Ancak gizlilik ve anonimlik açısından bakıldığında bu sıralama tam tersi yönde olmaktadır. Yazılı iletişimde bir e-postaya cevap vermek günler ya da SMS'e ise saatler alabilmesi aynı zamanda gizlilik ve anonimlik sağlaması açılarından da diğer iletişimlere göre daha esnek sayılmaktadır. Sesli etkileşim olan telefonlarda insanlar arası yakınlık daha fazla ve içerik daha zengindir

ancak gerçek zamanlı olması daha az gizlilik içerir. Sanal iletişimler yüz yüze fiziksel etkileşimden sayı ve sıklık bakımından çok daha fazla olmasına rağmen içerik ve insani boyutlar açısından zayıf kalmaktadır (Başkaya, 2010). Medya toplumu özellikle çocukları olumsuz davranışlara itebilecek içeriklerden sakınması fayda sağlayacaktır. Çünkü medya artık kitlelerin davranışlarını etkilemektedir.

Eskiden önemli bir haber edinme aracı olan radyoya artık bireylerin ilgili olmadığı belirtilmektedir. Bunun yanında bireyler kitap okumaya çok az ya da hiç zaman ayırmamakta ve bunların yerine internette sanal arkadaşlıklarla, bağımlılık yapan oyunlarla vakit harcamaktadırlar. Bireylerin artık sinemaya da gereken ilgiyi göstermedikleri ifade edilmektedir. Sinema yerine evde DVD/CVD izlemeyi tercih etmektedirler. Bunlara ek olarak bireyler izlediklerinin etkisinde kalarak gerçek dünyadan kopabilmektedirler ve bu durum bireylerin ailelerinden uzaklaşmalarına, çevresiyle ilişkilerinin bozulmasına sebep olmaktadır. Artık ailenin ve arkadaş çevresinin yerinin kitle iletişim araçlarının aldığı ifade edilmektedir. Böylece bireylek olmak istedikleri gibi değil olmasını istedikleri gibi yetiştirilmektedir. Kitle iletişim araçları oyunlarla ya da sosyal sitelerle bireyleri bağımlı hale getirerek yararlı aktiviteleri yapmalarından alıkoymaktadır. Bireylerin edindikleri bilgileri yok ederek tek tip değerler geliştirmesine sebep olmaktadır. Özellikle çocukların gerçekle kurguyu ayırt edememeleri izledikleri her şeyi taklit etmelerine denemelerine sebep olduğu belirtilmektedir (Koca,2009). Bu durum çocukların olumsuz davranışlar edinmelerine ve tehlikeli davranışları gerçekleştirmelerine sebep olabilir. Bunların yanı sıra kitle iletişim araçlarıyla fazla zaman geçiren bireylerin arkadaş edinebilmeleri zorlaşır ve akademik başarıları düşüş gösterir denilebilir.

2.2.İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.2.1.Güvengenlik İle İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar

Arı (1989), üniversite öğrencilerinin bazı özlük nitelikleri ile baskın ben durumlarının ben durumlarına, güvengenlik ve uyum düzeylerine etkilerini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet öğrencilerin güvengenliğini

etkilemektedir. Erkeklerin güvengenlik puanları kızlarınkinden önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Bölüm değişkeninin öğrencilerin ben durumları, güvengenlik ve genel uyumları üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin baskın ben durumları, öğrencilerin güvengenliğini etkilemektedir.

Haramis (1996), risk altındaki yirmi beş lise öğrencisi üzerinden yaptığı araştırmada, öğrencilerin güvengenlik, saldırganlık ve pasiflik anlarını taklit eden bir bilgisayar programının öğrencilere farklı davranışları öğretebileceği sonucuna varmıştır. Ayrıca araştırmada güvengenliğin öğrenilebilecek bir davranış olduğu sonucuna varmıştır.

Deniz (1997), Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü I. ve III. sınıfa giden 280 öğrenci üzerinden üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve kültürel farklara dayalı güvengenlikleri üzerinde bir güvengenlik eğitimi denemesi yapmıştır. Araştırma sonuçları bireylerin bulundukları alt sosyo-kültürel köken öğrencilerin güvengenliğin etkilediğini göstermektedir. Şehir alt kültüründen gelen öğrencilerin güvengenliklerinin, köy ve kasaba (ilçe) alt kültüründen gelen öğrencilerden önemli düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre grupla güvengenlik eğitimi, öğrencilerin güvengenliğini etkilemektedir. Deneme grubuna uygulanan güvengenlik eğitimi sonunda öğrencilerin aldıkları puanlar, eğitim öncesi aldıkları puanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Twenge (2001)'nin araştırmasından çıkan sonuçlar şöyledir. Amerikalı kadınların güvengenliği 1931 ve 1993 yılları arasında sosyal statülerindeki değişikliklere bağlı olarak artış ve azalış göstermiştir. Üniversiteli ve liseli bayanların oluşturduğu Amerikalı kadınların güvengenlik ve baskınlık ölçekleri doğrultusunda verdikleri yanıtlar 1931-1945 yılları arasında artmış, 1946-1967 yılları arasında düşüş göstermiş ve 1968-1993 yılları arasında tekrar artış göstermiştir. Kadınlardan elde edilen bulgular o denli artmıştır ki son yıllarda seçilen örneklemelerden elde edilen bulgular güvengenlik durumunda cinsiyetler arası farklılığın olmadığını göstermiştir.

Kadınların başarı durumu, ilk evliliklerini yaptıkları yaşlar, statüleri ve rollerine göre güvengenlik düzeylerinin farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bulgular, kadınların değişen sosyokültürel çevrelerinin, muhtemelen çocukluklarından itibaren başlamak üzere, kişiliklerini etkilediğini göstermiştir.

Arbona, Nora, Poyrazlı, McPherson ve Pisecco (2002), 21 ve 47 yaşları arasında toplamda 122 uluslararası lisansüstü öğrenci üzerinden yaptıkları araştırmada, İngilizce yeterliliğin, güvengenliğin ve akademik kendine yeterliliğin öğrencilerin genel uyum seviyelerinin dağılımı üzerinde etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Karahan (2005), üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeyleri üzerinde “iletişim ve çatışma çözme beceri eğitimi programı”nın etkilerini incelemiştir. araştırmada güvengenlik düzeyinin düşük olan bireylerin iletişim ve çatışma çözme becerilerinin de düşük olduğu varsayılarak güvengelikle düzeyleri düşük olan bireylere iletişim ve çatışma çözme becerileri programı eğitimi verilmiş ve etkileri incelenmiştir. 16’şar kişilik deney ve kontrol grupları oluşturularak 10 oturumluk iletişim ve çatışma çözme beceri eğitimi verilmiştir. Araştırma sonucunda, grupların çatışma durumunda, çatışmadan kaçmak ya da boyun eğmek yerine çözüm arayışlarına girerek yeni iletişim becerileri geliştirdikleri görülmüştür.

Yatağan (2005), yaptığı araştırmayla güvengenlik eğitimi programının ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin güvengenlik düzeyine etkisini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, güvengenlik eğitimi öğrencilerin güvengenlik düzeyini etkilemektedir. Bulgular eğitimin verildiği deney grubunun güvengenlik puanları son-testten son-teste anlamlı düzeyde artış göstermiştir. Kontrol grubunun ise son-test ve son-test güvengenlik puanları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Araştırma sonucunda 6 hafta sonunda yapılan izleme çalışmasında deney grubunun eğitim sonunda yükselen güvengenlik ortalamasının süreklilik kazandığı ortaya çıktığı ifade edilmiştir.

Akıncı (2006) yaptığı araştırmada, ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin güvengenlik puanları ile algılanan ana-baba tutumları ve annelerin

sürekli kaygı puanları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 300 ilköğretim sekizinci sınıf öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada, deneklerin güvengenlik durumları; algılanan ana-baba tutumu, annelerin sürekli kaygı puanları ve cinsiyete göre ayrı ayrı incelenmiştir.

Araştırma sonucunda, elde edilen bulgular, algılanan ana-baba tutumları ve annelerin sürekli kaygı puanlarındaki değişimin, öğrencilerin güvengenlik puanlarında da değişime yol açtığını göstermektedir. Demokratik ana baba tutumuna sahip olan çocukların güvengenlik puan ortalamaları, otoriter ana baba tutumuna sahip öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksekken aynı zamanda, sürekli kaygı düzeyleri yüksek olan annelerin çocuklarının güvengenlik puan ortalamaları, sürekli kaygı düzeyleri düşük olan annelerin çocuklarının güvengenlik puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür. Araştırmanın analizler sonucunda, erkek öğrencilerin güvengenlik puan ortalamalarının, kız öğrencilerin güvengenlik puan ortalamalarından az da olsa yüksek olduğu görülmektedir.

Dorothy ve Debra (2006), kadınların geleneksel ve de modern kariyer hedefleri ile kendine yeterlilik ve güvengenlik arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmada, 122 bayan lisans öğrencisinin verdiği yanıtlar doğrultusunda, bayanların modern mesleklerde kariyer hedeflemeleri kendine yeterlilik ve güvengenlik özellikleriyle güçlü bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ancak geleneksel mesleklerde kariyer hedefleme konusunda aynı sonuca varılamamıştır.

Tan (2006), 717 ergen üzerinden ergenlerde stresle başa çıkma tarzlarının güvengenlik düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmada sonucunda stresle başa çıkmada öngörülen aktif planlama, kabul-bilişsel yeniden yapılandırma gibi tarzların, ergenin hem kendisiyle ve yaşantısıyla ilgili kişisel tatmin duygusuna hem de kişilerarası ilişkilerinin niteliğine olumlu katkı sağlayan yüksek güvengenlik düzeyiyle pozitif yönde bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Onur (2006), 2004-2005 eğitim öğretim yılında Tekirdağ ili Çorlu ilçesinde öğrenim gören 479 öğrenci üzerinden, lise öğrencilerinin bağlanma

stilleri ile güvengenlik düzeyleri arasındaki ilişki, konulu bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonuçları güvengenlik puanları yükseldikçe güvenli bağlanma puanlarının da yükseldiğini, öte yandan, güvengenlik yükseldikçe kaygılı bağlanma puanlarının düştüğünü ortaya koymaktadır.

Kılıç (2009), lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin ebeveynlerine bağlanma örüntüleri ile güvengenlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi sınamak amacıyla bir araştırma

yapmıştır. Araştırmada ergenlerin güvengenlikleri ve anneye ve babaya bağlanma örüntüleri; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, algılanan ekonomik düzey değişkenleri açısından incelenmiştir.

Araştırmada lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin cinsiyet, yaş, annelerinin eğitim düzeyi, babalarının eğitim düzeyi, kardeş sayısı ve doğum sırasının güvengenlik seviyelerini belirleyici özellikler olmadığı ortaya çıkmıştır. Ancak lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyi ile ilgili elde edilen sonuç, orta halli gelir grubunda bulunanlar ile ortanın üstü/zengin gelir grubunda bulunanların, ortanın altı/dar gelir grubunda bulunanlardan önemli ölçüde yüksek güvengenliğe sahip olduğunu göstermiştir. Lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin sınıf düzeyi ile güvengenlik seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ve 11. sınıf öğrencilerin 9. sınıf öğrencilerden anlamlı derecede yüksek güvengenliğe sahip olduğu görülmüştür. Araştırmanın genel sonucunda da lise öğrenimi görmekte olan ergenlerin annelerine ve babalarına bağlanma düzeyine göre güvengenlik düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür.

Ercan (2010), ergenlerin spor yapma alışkanlıklarının kişilik ve güvengenlik özellikleri açısından incelemiştir. İzmir ili merkez ilçelerde yer alan 2 devlet, 1 özel okul ve burada okuyan 281 öğrenci üzerinden yaptığı araştırmada, ergenlerin spor yapma alışkanlıkları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış, fakat spor yapma alışkanlığı olmayan ergenlerin güvengenlik özelliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Ugürol (2010), Yatılı İlköğretim Bölge Okulu 7. sınıflarında okuyan ve güvengenlik düzeyi düşük öğrenciler için geliştirilmiş olan güvengenlik becerilerini geliştirme eğitimi programının bu öğrencilerin güvengenlik düzeyini yükseltici ve zorbalığa uğrama düzeylerini azaltıcı etkisinin olup olmadığını belirlemek için yaptığı araştırma sonuçları şöyledir:

Güvengenlik becerilerini geliştirme eğitimi programına dayalı olarak yürütülen grup çalışmalarının öğrencilerin güvengenlik düzeyini yükseltmede ve kurban davranışlarını azaltmada etkili olduğu görülmüştür.

Ateş (2011), yaptığı araştırmayla ortaöğretim öğrencilerinin sosyal destek ile güvengenlikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Erzurum ili merkez Aziziye, Palandöken ve Yakutiye ilçelerinde 2010–2011 eğitim-öğretim yılında eğitim gören 428 öğrenci üzerinde yapılan araştırmanın sonuçlarına göre ortaöğretim öğrencilerinin ailelerinden, arkadaşlarından, öğretmenlerinden algıladıkları sosyal destek ile güvengenlikleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Gilbert ve Allan (2011), güvengenlik ve teslimiyetçi davranış arasındaki ilişkiyi inceledikleri bir araştırmada, teslimiyetçi davranışın güvengen davranışın tam tersi olmadığı ve bu davranışın güvengen davranışa kıyasla içe kapanıklıkla daha ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır.

Özbulak, Aypay ve Aypay (2011), İzmir'deki liselerin 9. sınıflarında okuyan 200 öğrencinin problem çözme becerileri ve güvengenlik düzeyleri arasındaki ilişki incelemek için bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmanın bulguları öğrencilerin güvengenlik beceri düzeylerinin geliştiğine ancak, genel problem çözme beceri düzeylerinin yeterince gelişmediğine işaret etmektedir. Araştırma bulgularında öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin cinsiyete ve okul türüne göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği görülmüştür. Bu araştırmada annesi lise mezunu olan öğrencilerin güvengenlik beceri düzeyleri annesi ortaokul, lisans ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerin güvengenlik beceri düzeylerinden daha düşük olduğu ve babası lisansüstü mezunu olan öğrencilerin güvengenlik beceri düzeylerinin diğer öğrencilerin güvengenlik beceri düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda güvengenlik becerisi hem genel problem çözme becerisi ile hem de aceleci ve

değerlendirici problem çözme becerileri ile düşük düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler gösterdiği belirtilmiştir.

Pamuk (2013) 2012-2013 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Tuzla İlçesinde bulunan ortaokullarda öğrenim gören 305 öğrenci üzerinde ortaokul öğrencilerinin güvengenlik düzeyi ile akran baskısı arasındaki ilişkiyi incelemek için bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, sınıflarına, babalarının mesleklerine, annelerinin çalışma durumuna, baba ve annelerinin mezuniyetlerine, anne ve babalarının birlikte yaşamalarına, gelir durumuna ve ailedeki birey sayısına göre gruplar arasındaki güvengenlik düzeyi farklılığı anlamlı bulunmamıştır. İncelenen hiçbir değişkenin güvengenliği etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Güvengenlik ölçeği ile akran zorbalığını belirleme ölçeği arasındaki ilişkileri belirlemek üzere yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda puanlar arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Görmez (2014) 2012-2013 eğitim öğretim yılında Erzurum ili Oltu İlçesinde bulunan ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 613 öğrenci üzerinde lise öğrencilerinin kitle iletişim araçlarını kullanmaları ile güvengenlik düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek için bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin televizyon seyretme, internet kullanma ve kitap okuma durumları ile güvengenlik arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşın gazete okuma, gazete sayfalarını tercih etme, radyo dinleme, televizyon programlarını tercih etme, cep telefonu kullanma, sosyal medya kullanma ve sinemaya gitme durumları ile güvengenlik arasında anlamlı farklılaşma bulunamamıştır.

Metin (2014) 2012-2013 eğitim öğretim yılında İstanbul ili anadolu yakasında bir vakıf üniversitesi hemşirelik meslek yüksek okulunda öğrenim gören 298 öğrencinin güvengenlik düzeyleri ve bağlanma stilleri arası ilişkiyi belirlemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre, hemşirelik öğrencilerinden kızların güvengenlik düzeyleri erkeklerden yüksek bulunmuştur. Regresyon analizi sonucunda; saplantılı ve kayıtsız bağlanma stiline çekingenliğe, kayıtsız bağlanma stiline güvengenliğe pozitif yönlü bir katkı yaptığı görülmüştür.

Amanvermez (2015) 2013-2014 eğitim öğretim yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğrenim gören 487 birinci sınıf öğrencisinin üniversiteye uyumun alt boyutları olan üniversite ortamına uyum, akademik uyum, sosyal uyum, kişisel uyum, karşı cinsle ilişkiler ve duygusal uyum boyutları; öğrenilmiş güçlülük ve güvengelik değişkenleri açısından incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenilmiş güçlülük ve güvengelik; üniversiteye uyumun alt boyutları olan üniversite ortamına uyum, akademik uyum, sosyal uyum, kişisel uyum ve duygusal uyumun anlamlı yordayıcıları olarak bulunmuştur. Öte yandan karşı cinsle ilişkiler alt boyutu için öğrenilmiş güçlülük, anlamlı bir yordayıcısı olarak bulunmamıştır.

Uzuntarla, Cihangiroğlu, Ceyhan ve Uğrak (2016) 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 400 öğrencinin atılganlık düzeylerinin ortaya konulması ve sosyodemografik özelliklere göre atılganlık düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin %63,2'sinin atılgan oldukları ayrıca karşı cinsten arkadaşı olanların olmayanlara, aile gelir düzeyi yüksek olanların düşük olanlara göre daha atılgan oldukları bulunmuştur.

Gündoğdu, Tüfekçi, Çelebi (2016) Elazığ ve Malatya Gençlik Merkezlerinin aktif üyesi olan 297 gencin atılganlık düzeyleri incelenmiştir. Tanımlayıcı türde bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda gençlik merkezlerine üye olan gençlerin atılganlıklarının orta düzeyde (110.6 ± 12.39) olduğu belirlenmiş (Min. 76-Maks. 141). Analizler sonucunda Elazığ ve Malatya gençlik merkezlerine üye olan gençlerin atılganlık düzeylerinin yaşa göre anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiş, 14-17 yaş grubunda yer alan gençlerin atılganlık düzeyinin diğer yaş gruplarındaki gençlerden daha düşük, eğitim düzeyine göre bakıldığında ise lisede okuyan gençlerin atılganlık düzeyinin üniversite okuyan gençlerden düşük olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan gençlerin cinsiyetlerine, gençlik merkezlerine gelme süreleri ve sıklığına, spor yapma yapmama durumlarına göre atılganlık düzeyleri benzer dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Koç ve Güllü (2017) 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erzincan il merkezindeki devlet okullarına öğrenim gören toplam 550 lise öğrencisinin beden

eğitim dersi sportmenlik davranışını bazı değişkenlere göre incelemişlerdir. Öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlar cinsiyetlerine, aile ekonomik durumuna, okul başarı durumuna ve en çok ilgilendikleri spor türüne göre incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının öğrencilerin cinsiyetlerine ve ilgilendikleri spor türüne göre farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarıyla saldırganlık değerleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda beden eğitimi dersi için planlanacak sportmenlik uygulamalarında öğrencilerin saldırganlık davranışlarını azaltmaya ve atılganlık davranışlarını geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

2.2.2. Medya Araç-Gereçleri İle İlgili Yurt İçi ve Yurt Dışı Araştırmalar

Medya Araç-Geçleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar şöyledir:

Medya araç-Gereçlerinin iletişim üzerine etkileri hakkında bir araştırma yapan Weiss (1966) kitle iletişim aracı olarak kabul edilen televizyon, radyo, sinema ve gazete, kavrama ve anlama üzerinde etkili olduğunu ve bu doğrultuda bu araçların duygusal uyarılmayı, cinsiyet ve davranış saptamasını, tüketici satın almalarını ve oy verme davranışlarını; çıkarları, çıkara dayalı davranışları, kamu tercihini, değerleri ve pasifliği etkilediğine dair bir takım bulguların olduğu belirtilmektedir. Ayrıca televizyonun, önceden var olan aile ilişkilerini değiştirmektense onları yoğunlaştırdığı ifade edilmektedir.

Medyanın hangi özelliklerinin sosyal ve psikolojik ihtiyaçları açıkladıkları hakkında tahminde bulunan Katz, Haas ve Gurevitch (1973) şunları ifade etmiştir: Kitle iletişim araçları, sosyal rollerden ve bireysel eğilimlerden kaynaklanan ihtiyaç kümelerinin tatmin edilmesi noktasındaki algılanan yardımları baz alınarak derecelendirilirler. Örneğin; insanın kendi kendini tanıması en iyi şekilde kitaplar tarafından sağlanırken sosyopolitik düzene uyum ise en iyi şekilde gazeteler tarafından sağlanır. Sinema ve kitaplar, kaçış aracı olma noktasında televizyondan daha yardımseverdirler. Birinci dereceden

ilişkiler, tatiller ve diğer kültürel aktiviteler ihtiyaçların tatmin edilmesi noktasında kitle iletişim araçlarından daha önemlidirler. Televizyon, çeşitli kişisel ve siyasal ihtiyaçlara hizmet eden en az uzmanlaşmış araçtır.

Malamuth, N. M. ve Check, J.V.P. (1981), kitle iletişim araçlarından sinema ile 271 kız ve erkek öğrenci üzerinden yaptıkları araştırmada cinsel şiddet konulu filmlerin seyredilmesinin bireylerin kabul düzeyini nasıl etkilediği incelemişlerdir. Araştırmada erkeklerin kadınlara göre cinsel şiddeti daha çok onayladığı sonucuna varılmıştır.

Koptur-Şen'in (2008) yaptığı araştırma, ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin disiplin suçu işleminde kitle iletişim araçlarının rolünü ortaya koymaya yöneliktir. Araştırmada kitle iletişim araçlarının gençler üzerindeki suç yönünden etkileri incelendiğinde, devamlı gündeme getirilen olayların gençler tarafından önceleri hayretle izlendiği, sonrasındaysa örnek alınarak onları suçlu davranışa yönelttiği ifade edilmektedir. Araştırmanın sonucunda gençlerin suça itilmesi konusunda kitle iletişim araçlarının etkin sebep olduğunu ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda şunlar ifade edilmiştir : Kitle iletişim araçları konusunda çalışanların üzerinde hemfikir olduğu konu, bu araçların insanlar üzerinde mutlak bir etkisi olduğu yönündedir. Gençlerin suç işlemesi yönünde kitle iletişim araçlarının etkisi araştırmamızda da ortaya konulmuştur. Kitle iletişim araçları içinde televizyon yaygın olarak kullanılmakta ve dolayısıyla da insanları etkisi altına alma hususunda televizyon ilk sırayı almaktadır. İnternet kullanımındaki sıklık da internetin gençleri en az televizyon kadar etkisi altına aldığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Tuna (2008), Isparta ili merkez ilköğretim okullarının II. Kademesinde okuyan çocukların sosyalleşmesinde popüler kültürün rolü ve popüler kültür ürünlerinin çocuklar üzerindeki etkisini incelemiştir. ilköğretim çağındaki çocukların televizyonun eğitim, eğlendirme ve boş zamanı değerlendirme fonksiyonuna işaret ettiğini belirtmektedir. İlköğretim çağındaki çocukların internet kafeye gitme oranı yüksek olduğunu ve öğrencilerin ilköğretim çağından itibaren internet kafelerde popüler kültürün olumsuz etkilerine karşı korumasız

kaldıklarını belirtmiştir. Araştırmada ilköğretim çağındaki çocukların aktif siyaset ile ilgili bilgi konusunda yüksek bilgi sahibi oldukları saptanmıştır. Bu doğrultuda çocukların siyasal sosyalleşme süreci bakımından erken yaşlardan itibaren sosyalleştikleri ve Türkiye'nin siyaseti ile ilgili bilgileri öncelikli olarak kitle iletişim araçları, aile ve okuldan öğrendikleri tespit edildiğini ifade etmiştir. Araştırma Isparta ilköğretim okullarının II. Kademesinde okuyan çocukların demografik ve sosyo-kültürel özellikleri göz önünde bulundurularak popüler kültür ve ürünlerinden etkilendiği ve çocukların sosyalleşmesinde popüler kültür ve ürünlerinin rolü olduğu sonucuna varmıştır.

Koca (2009), Sivas/Merkez Meslek Liseleri son sınıf 255 öğrenci üzerinde kitle iletişim araçlarının eğitim üzerindeki etkisini incelemek için bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonucunda, bireylerin sosyalleşmesinde en önemli kurum aile ve sonra okul iken şimdi ise kitle iletişim araçlarının bu kurum ve kuruluşların yerini almaya başladığı ve bu önemli görevi üstlenen kitle iletişim araçlarının bireyleri olmak istediği gibi değil, olmasını düşlediği biçime dönüştürdüğü ifade edilmiştir.

Aydemir (2010), Kütahya ilinde okuyan lise, üniversite ve yüksek lisans öğrenimi gören 378 kişiye uyguladığı anket ile bireylerin medyadan etkilenim düzeylerinin bireylere ait cinsiyet, doğum yeri, yaşadığı yer, eğitim durumu, kablo tv aboneliği, internete erişim imkânı, evindeki televizyon sayısı, gün içerisinde televizyona ayırdığı zaman, gün içerisinde radyo dinlemeye ayırdığı zaman ve gün içerisinde internette geçirdiği zaman değişkenlerinin etki edip etmediğini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet değişkenine göre tüm boyutlarda erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek algıya sahip oldukları, doğum yeri değişkenine göre ilçe ve köy grupları tüm boyutlarda en düşük aritmetik ortalamaya sahip olduğu, yaşam yeri değişkenine göre (doğum yeri değişkenine paralel olarak) tüm boyutlarda en düşük aritmetik ortalamaya ilçe köy gruplarının sahip olduğu, eğitim durumu değişkenine göre bireylerin öğrenim durumu yükseldikçe medyayı algılama düzeylerinin yükseldiği, tüm boyutlarda kablo tv aboneliği olanlar abone olmayanlara göre medyayı daha yüksek olarak algıladıkları, internet aboneliği olanların aboneliği olmayanlara göre medyayı daha yüksek algıladıkları, evdeki tv sayısı arttıkça medyayı

algılama düzeylerinin arttığı, bireylerin tv karşısında geçirilen zaman arttıkça medyadan etkilenme düzeylerinin arttığı, radyo basında geçirilen zaman değişkinine göre ortalamalar arasında istatistiksel olarak fark bulunmadığı, internette geçirilen zaman arttıkça bireylerin medyayı algılama düzeylerinin arttığı görülmüştür. Araştırma neticesi gençlerin bilgi aktarımı boyutunda kitle iletişim araçlarından oldukça faydalandığına, bu bilgi aktarımı neticesinde özellikle internet üzerinden bireylerin bir birleri ile sosyalleştiğine ve bu süreçte toplumda farklı etkileşim ortamlarının oluştuğuna vurgu yapmaktadır.

Çalışkan-Ülkü (2011) araştırmasında, kitle iletişim araçlarının ilköğretim 1-5. Sınıf öğrencilerinin sınıf içi davranışlarına etkisi üzerine öğretmen görüşlerini ele almıştır. 166 öğretmen üzerinde yapılan araştırma sonuçları şöyledir: İlköğretim sınıf öğretmenlerinin kitle iletişim araçlarının sınıf içi öğrenci davranışlarına etkisine yönelik görüşlerinin, cinsiyete göre farklılığına ilişkin kitle iletişim araçlarından kaynaklanan aşırı bir olumlu ya da olumsuz etkiyi sınıflarında görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kıdem durumuna göre, 0-10 yıl arasında kıdemi olan öğretmenlerin kitle iletişim araçlarının sınıf içi öğrenci davranışlarına etkisi konusunda diğer öğretmenlere göre kendi sınıfları açısından daha olumlu görüşe sahip oldukları ifade edilmiştir.

Araştırmanın örneklemine giren sınıf öğretmenlerinin görev yeri açısından, il merkezinde görev yapan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci davranışlarında olumsuz düzeyde kitle iletişim aracı etkisi görüldüğü sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin ikamet ettiği yer açısından, öğrencileri il merkezinde ikamet eden öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci davranışlarında olumsuz düzeyde kitle iletişim aracı etkisinin görüldüğü belirtilmiştir. Öğrencilerin ekonomik düzeyi açısından, öğrencileri yüksek ekonomik düzeye sahip olan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci davranışlarında olumsuz düzeyde kitle iletişim aracı etkisinin görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Taydaş (2012), tarafından yapılan araştırmada, Cumhuriyet Üniversitesi'nde eğitimlerini sürdüren öğrencilerin popüler bir sosyal paylaşım ağı olan Facebook sitesini kullanımlarını belirlemek ve bu kullanımların sosyal çevrelerine etkileri incelenmiştir. 17 – 37 yaş aralığında bulunan 582 öğrenci

üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre öğrenciler bireyselliğin ön planda olduğu kitle iletişim araçları ve faaliyetleri daha çok benimsediklerini görülmüştür. Araştırmanın sonucu, öğrencilerin Facebook sitesini kullanımlarında 7 faktörün etkili olduğuna vurgu yapmaktadır. Bunlar narsisizm, kişisel durum, boş zamanı değerlendirme, ilişki kurma, eğlenme, bilgi araştırma, motivasyon ve rahatlamadır. Çalışma aynı zamanda öğrencilerin Facebook sitesini kişisel durumlarını belirtme ve boş zamanlarını değerlendirme aracı olarak kullandıklarını ortaya koymuştur.

Ball-Rokeach ve Defleur (2013)'un yaptıkları araştırmada dinleyici, medya ve toplum üçlüsü ilişkisinin, medyanın insanlar ve toplum üzerindeki etkilerinin birçoğunu direkt olarak belirlediği varsayılmaktadır. Bu çalışmada, dinleyici inançlarının, davranışlarının ya da hislerinin değişimi için bir kilit etkileşim vazifesi gören medya bilgi kaynakları üzerine dinleyici bağımlılığı meselesi üzerinde yoğunlaşarak medyanın birçok merkezi bilgi fonksiyonu ifa ettiği toplumlarda ve de hızlı sosyal değişimin ya da yaygın sosyal çatışmaların olduğu zaman dilimlerinde dinleyici bağımlılığının yüksek olduğu belirtilmektedir.

Gürocak (2013), yaptığı araştırmada ister yazılı isterse de elektronik olsun, kitle iletişim araçlarının kuramsal çıkış noktalarını ve toplum davranışlarına hangi noktada etki edebileceğini incelemiştir. Araştırmanın sonuçları toplumsal davranışların kitle iletişim araçları tarafından etkilendiği yönündedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Üniversitesi de öğrenim gören öğrencilerin medya araçlarını kullanma durumları ve güvengenlik özelliklerinin incelenmesine ilişkin yapılan çalışmada tarama (survey) yöntemi esas alınmıştır. Öğrencilere uygulanan kişisel bilgi formu ve kendini belirleme (güvengenlik) ölçeği aracılığıyla veriler toplanmış ve bu verilerin değerlendirilmesinde korelasyon analizi yapılacaktır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimleme türünde olup araştırmada ilişkisel model kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada tarama (survey) yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Kaptan(1998)'a göre; tarama yöntemlerinde amaç, durumu ifade etmek, sadece eldeki araştırma grubuna ait olan ve onu diğerlerinden ayıran özel nitelikleri saptamak, aydınlatmak ve tanıtmaktır. Fakat seçilmiş bir birey ya da gruba ilgili görülen ve sadece o gruba ait olduğu sanılan nitelikler başka gruplar için de aynı olabilir.

3.2.Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturdu (n=40714).

Araştırmanın örneklemi ise, Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden uygun örnekleme yöntemi kullanılarak veri toplanan 258 kadın, 318 erkek olmak üzere toplam 576 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3.Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri elde etme amacıyla Erzurum Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere Voltan-Acar tarafından 2007 yılında geliştirilen ‘ Kendini Belirleme Envanteri (Güvengenlik)’ ve araştırmacının araştırmaya katılanlar hakkında genel bilgi toplamak amacıyla geliştirdiği ‘Kişisel Bilgi Formu’ kullanılmıştır.

3.3.1.Kendini Belirleme Envanteri(Güvengenlik)

Voltan-Acar tarafından geliştirilen ölçekte çekingenlik boyutu için 17 madde ve güvengenlik boyutu için 11 madde olmak üzere toplam 28 madde bulunmaktadır (Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007) .

3.3.1.1.Kendini Belirleme Envanterinin (Güvengenlik) Puanlanması

Ölçek altılı Likert tipi bir ölçektir. Tepkiler, “beni çok iyi anlatıyor-6” ile “beni hiç anlatmıyor-1” şeklinde sıralanmıştır. Bireylerin bu ölçekten alabileceği puan aralığı 28 ile 168 arasındadır. Bireylerin ölçekten aldıkları puan arttıkça güvengenlik düzeylerinin de arttığı, aldıkları puanlar düştükçe çekingenlik düzeyine yaklaştıkları belirtilmektedir (Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007).

3.3.1.2.Kendini Belirleme Envanterinin (Güvengenlik) Güvenirliği ve Geçerliliği

Kendini belirleme envanterinin geçerliğini gösteren iç tutarlılık katsayısı, 11 maddelik güvengenlik boyutu için 0.78, 17 maddelik çekingenlik boyutu için 0,83 ve ölçeğin tamamına ait güvenirlik kat sayısı 0,87 olarak bulunmuştur. Testin çekingenlik boyutundaki 17 maddenin faktör yükleri 0,32–0,65 aralığında güvengenlik boyutundaki

11 maddenin faktör yükleri ise 0,36–0,74 aralığında değiştiği belirtilmektedir. Modeldeki tüm maddelerin regrasyon katsayıları anlamlı ve yüksek bulunduğu görülmüştür. Ölçekteki çekingenlik ve güvengenlik alt boyutları arasındaki korelasyon $r=0,58$ $p=0,01$ olarak bulunduğu görülmektedir. Yapılan işlemler sonucunda kendini belirleme envanterinin (güvengenlik) güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu görülmektedir (Voltan-Acar ve Öğretmen, 2007).

3.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Bu form, araştırmada ele alınan üniversite öğrencilerinin; cinsiyet,anne baba eğitim düzeyleri,anne baba birliktelik durumu,algılanan ekonomik durum,interneti; kullanma sıklıkları,süreleri ve amaçları, radyo, televizyon kullanma sıklıkları, gazete; kullanma sıklıkları ve amaçları ile ilgili bilgi toplamak amacıyla uygulanmıştır. Güvengenlik ile ilişkili olduğu düşünülen değişkenler alınmıştır.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere ‘‘Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği’’ ve araştırmacının araştırmaya katılanlar hakkında genel bilgi toplamak amacıyla geliştirdiği ‘Kişisel Bilgi Formu’ kullanılmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Araştırmanın veri analizinde SPSS for Windows 21.00 istatistik paket programı kullanılmıştır. Ayrıca verilerin analizinde t testi, varyans analizi, frekans ve yüzde istatistiksel analiz yöntemleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR VE YORUM

4.1.Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre güvengenlik puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için t testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 4.1 'de verilmiştir.

Tablo 4.1.

Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Güvengenlik Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	T	p
Güvengenlik	Kız	258	114.81	18.64	.748	.455
	Erkek	318	113.63	18.95		

Tablo 4.1. incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemiştir ($t_{574} = .748$ $p = .455$).

Nilüfer Voltan ACAR'ın üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında cinsiyetin güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. (Acar, Arıcıoğlu, Gültekin, Gençtanırım,2008)

M.Engin Deniz'in üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada ise erkeklerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Deniz, 1997).

Yapılan çalışmanın üniversite gençleri üzerinde olması ve cinsiyet değişkeninin günümüz şartlarında medya araç gereçlerini kullanmada farklılaşmaması insanların teknolojiyi cinsiyet ayrımı olmadan kullanabiliyor olmaları anlamına gelebilir. Özgürce kullanılan medya araç gereçleri olduğu için güvengenlik puanlarında da farklılaşma olmadığı şeklinde açıklanabilir.

4.2. Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.2.

Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Anne eğitim durumu	n	$\bar{X}$	Ss
Güvenlik	Okuma yazma bilmiyor	52	107.55	18.31
	Okuma yazma biliyor	7	104.57	17.73
	İlkokul mezunu	237	114.94	18.63
	Ortaokul/ilköğretim mezunu	99	115.67	18.36
	Lise mezunu	137	113.36	20.01
	Üniversite mezunu	44	118.36	15.87
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.3 'de verilmiştir.

Tablo4.3.

Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvenlik	Gruplar arası	4148.241	5	829.648	2.372	.038
	Gruplar içi	199330.418	570	349.702		
	Toplam	203478.660	575			

Tablo 4.3 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumlarına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ($F_{(5-575)}=2.372$, $p=.038$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile

çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve farkın anne eğitim durumu ilkököl (p=.010), ortaoköl (p=.012) ve üniversite (p=.005) mezunu olanlar ile anne eğitim durumu okuma yazma bilmeyenler arasında olduğu bulunmuştur.

Deniz tarafından 2007 yılında Niğde Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmasında alt sosyo-ekonomik kültürden gelenler ile üst sosyo-ekonomik kültürden gelenler arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür. Hatta köyden gelenler ile şehir yada kasabadan gelenler arasında bile anlamlı farklılık bulunmuştur.

Ana-baba tutumlarının ve bazı sosyo-ekonomik faktörlerin lise son sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeylerine etkisini inceleyen Becet (1989) ise araştırmasında; anne-babalarını demokratik olarak algılayan öğrencilerin atılganlık düzeylerinin, anne-babalarını otoriter olarak algılayan veya anne ya da babasından birini demokratik diğerini otoriter olarak algılayan öğrencilerin atılganlık düzeylerinden yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Aynı çalışmada anne-babaların öğrenim düzeyleri arttıkça öğrencilerin atılganlık düzeylerinin yükseldiği ve normal lise öğrencilerinin atılganlık düzeylerinin meslek lisesi öğrencilerinin atılganlık düzeylerinden yüksek olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç çalışmamızı destekler niteliktedir.

4.3. Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.4.

Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Baba eğitim durumu	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengenlik	Okuma yazma bilmiyor	13	101.07	15,32
	Okuma yazma biliyor	3	106.66	26,57
	İlkokul mezunu	139	112.86	19,77
	Ortaokul/ilköğretim mezunu	85	117.18	19,71
	Lise mezunu	197	114.45	17,51
	Üniversite mezunu	139	113.54	18,16
	Toplam	576	114.16	18,81

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.5 'de verilmiştir.

Tablo4.5.

Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengenlik	Gruplar arası	5948.868	6	991.478	2.856	.009
	Gruplar içi	197529.792	569	347.153		
	Toplam	203478.660	575			

Tablo 4.5 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ($F_{(5-575)}=2.856$, $p=.009$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve farkın baba eğitim durumu ilkököl ($p=.030$), ortaokul ($p=.004$), lise ($p=.012$) ve üniversite ($p=.022$) mezunu olanlar ile baba eğitim durumu okuma yazma bilmeyenler arasında olduğu bulunmuştur.

Ana-baba tutumlarının ve bazı sosyo-ekonomik faktörlerin lise son sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeylerine etkisini inceleyen Becet (1989) ise araştırmasında; anne-babalarını demokratik olarak algılayan öğrencilerin atılganlık düzeylerinin, anne-babalarını otoriter olarak algılayan veya anne ya da babasından birini demokratik diğerini otoriter olarak algılayan öğrencilerin atılganlık düzeylerinden yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Aynı çalışmada anne-babaların öğrenim düzeyleri arttıkça öğrencilerin atılganlık düzeylerinin yükseldiği ve normal lise öğrencilerinin atılganlık düzeylerinin meslek lisesi öğrencilerinin atılganlık düzeylerinden yüksek olduğu ifade edilmiştir.

Gemi (1997) de lise son sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyini etkileyen faktörleri incelediği araştırmasında cinsiyetin, hazırlanan üniversite giriş

programlarının, ilkokul-ortaokul mezuniyet derecesinin, arkadaşlık ilişkilerinden memnuniyet derecesinin, aile içinde bireyin kişisel kararlarına güven derecesinin, bireyin kendini fiziksel olarak beğenme derecesinin, karşı cinsle ilişkilerde memnuniyet derecesinin, kişinin çoğu yaşamını geçirdiği yörenin nüfus büyüklüğünün, ailedeki çocuk sırasının, anne-babanın eğitim durumu ile ailenin aylık ortalama gelirinin bireyin atılabilirlik düzeyinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Anne-baba çocuğun dünyayı keşfetmeye başladığında ilk örnekleridir. okuma yazmaya bilmeyen babanın medya araç gereçlerini de istendik düzeyde kullanamaması ve iletişim kurmada sıkıntı yaşaması aynı şekilde çocuğuna yansıyabilir.

4.4. Üniversite Öğrencilerinin Aile Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Üniversite öğrencilerinin aile durumlarına göre güvenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile t testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 4.6’de verilmiştir.

Tablo 4.6.

Üniversite Öğrencilerinin Aile Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması ve t Değeri

	Aile Durumları	n	X	Ss	T	p
Güvenlik	Birlikte	529	114.32	18.95	.732	.499
	Ayrı	47	112.38	17.24		

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin birlikte yada ayrı olmasına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır ($t_{611} = .732, p=.499$).

Elde edilen sonuçla üniversite öğrencilerinin ebeveynlerinin ayrı yada birlikte olmasının güvenliklerini etkilemediğini söyleyebiliriz. Toplumsal olarak birlikte olmaya ve ayrı olmaya verilen anlam değiştiği için bireyler sağlıklı ilişki kurabildikleri ebeveynlerle güvenli kalabildiklerini söyleyebiliriz.

4.5. Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.7.

Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Algılanan Ekonomik Durum	n	$\bar{X}$	Ss
Güvenlik	Kötü	25	115.68	14.67
	Orta	317	113.72	19.38
	İyi	234	114.59	18.46
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin algılanan ekonomik durumlarına göre güvenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo4.8.

Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ekonomik Durumlarına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvenlik	Gruplar arası	163.40	2	81.70	.230	.79
	Gruplar içi	203315.25	573	354.82		4
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.8 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin algılanan ekonomik durumlarına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=.230$, $p=.794$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin ekonomik durumlarının iyi, kötü yada orta olmasının güvenliği etkilemediğini söyleyebiliriz. Psikolojik ihtiyaçların karşılanması sonucunda sağlıklı iletişim becerileri kazanmayı öğrenen bireyler

güvengenlik adına önemli adımlar atabilir. Psikolojik ihtiyaçlarda ekonomik koşullarla doğrudan etkili olmadığı varsayımı üzerine düşünürsek bu durum daha rahat anlaşılabilir.

4.6. Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.9.

Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	İnternete Girme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengenlik	Her gün	337	115.06	19.49
	Haftada 3-4 gün	175	112.88	17.58
	Ayda 1-2 gün	50	111.36	18.36
	3-4 ayda bir	14	118.50	17.89
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin internete girme sıklıklarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo4.10.

Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Sıklıklarına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengenlik	Gruplar arası	1214.234	3	404.74	1.145	.330
	Gruplar içi	202264.42	572	353.60		
	Toplam	203478.86	575			

Tablo 4.10 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin internete girme sıklıklarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=1.145$, $p=.330$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin internete girme sıklıklarının; Her gün, Haftada 3-4 gün, Ayda 1-2 gün, 3-4 ayda bir olmasının güvengeniği etkilemediğini söyleyebiliriz.

Günümüz şartlarında her öğrencinin telefonu ve bununda mevcut internet paketleri olması öğrencilerin rahatlıkla internete ulaşımını sağlamakta. Onun için bu faktör güvengeniği etkilememiş diyebiliriz.

4.7. Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvengeniği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.11.

Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvengeniği Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	İnternette Kalma Süresi	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengeniği	1 saatten az	179	114.03	17.65
	1-3 saat	267	113.91	18.91
	3-5 saat	79	116.27	18.95
	5 saatten fazla	51	112.64	22.04
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin internette kalma süresine göre güvengeniği puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo4.12.

Üniversite Öğrencilerinin İnternette Kalma Süresine Göre Güvengeniği Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengeniği	Gruplar arası	490.32	3	163.44	.461	.710
	Gruplar içi	202988.33	572	354.87		
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.12 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin internette kalma süresine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=.461, p=.710$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin internette kalma sürelerinin; 1 saatten az, 1-3 saat, 3-5 saat, 5 saatten fazla olmasının güvengenliği etkilemediğini söyleyebiliriz.

İnternete; cep telefonlarından, topluma açık alanlarda (Alışveriş merkezleri, kafeler vb) rahatlıkla ulaşılabilmesi bu faktörü etkisiz hale getirmiş olabilir.

4.8. Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.13.

Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	İnternete Girme Amacı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengenlik	Online Oyun Oynamak	102	115.34	19.86
	Gazete ve Süreli Yayınlar Okumak	146	117.04	18.51
	Sosyal Ağlara Girmek	254	112.40	18.31
	Ödev Araştırması Yapmak	36	117.13	20.47
	Film veya Dizi İzlemek	38	108.84	17.10
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin internete girme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo4.14.

Üniversite Öğrencilerinin İnternete Girme Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvenlik	Gruplar arası	3527.14	4	881.78	2.518	.040
	Gruplar içi	199951.51	571	350.17		
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.14 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin internete girme amacına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ($F_{(5-575)}=2.518$, $p=.040$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve farkın internete girme amacı; sosyal ağlara girmek ($p=.017$) ve film veya dizi izlemek ($p=.016$) olanlar lehine, internete girme amacı gazete ve süreli yayınlar okumak arasında olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç interneti iletişim ve eğlence aracı olarak kullananların iletişim becerileri konusunda; interneti bilimsel ve öğrenme amaçlı kullananlara göre daha etkin oldukları anlaşılmaktadır. Bunu sanal iletişimin gerçek hayatta ki iletişimi güçlendirdiği yönünde yorumlayabiliriz.

4.9. Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.15.

Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Radyo Dinleme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvenlik	Her gün	120	115.63	17.78
	Hafta da 1-2 gün	153	112.72	18.55
	Ayda 1-2 gün	75	114.22	19.48
	Çok nadir	228	114.33	19.33

Bağımlı değişken	Radyo Dinleme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin radyo dinleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo4.16.

Üniversite Öğrencilerinin Radyo Dinleme Sıklığına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengenlik	Gruplar arası	582.50	3	194.17	.547	.650
	Gruplar içi	202896.15	572	354.71		
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.16 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin radyo dinleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=.547$, $p=.650$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin radyo dinleme sıklığının; hergün, haftada 1-2 gün, ayda 1-2 gün, çok nadir olmasının güvengenliği etkilemediğini söyleyebiliriz. üniversite öğrencilerinin radyoyu çok önemli bir iletişim aracı olarak görmemeleri de bunda önemli bir etken olabilir.

4.10. Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.17.

Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Televizyon İzleme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
------------------	---------------------------	---	-----------	----

Bağımlı değişken	Televizyon İzleme Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengelik	Her gün	209	112.65	18.84
	Hafta da 1-2 gün	240	114.05	18.61
	Ayda 1-2 gün	68	113.63	17.45
	3-4 Ayda bir	59	120.59	20.10
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme sıklığına göre güvengelik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo4.18.

Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Sıklığına Göre Güvengelik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengelik	Gruplar arası	2939.71	3	979.90	2.795	.040
	Gruplar içi	200538.94	572	350.59		
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.18 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme sıklığına göre güvengelik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür ($F_{(5-575)}=2.795$, $p=.040$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve farkın Televizyon izleme sıklığı; her gün ($p=.004$), hafta da 1-2 gün ($p=.004$) ve ayda 1-2 gün ($p=.037$) olanlar ile televizyon izleme sıklığı 3-4 ayda bir olanlar arasında olduğu bulunmuştur.

Bu sonuç, televizyonun hemen hemen herkesin sahip olduğu maliyeti düşük bir kitle iletişim aracı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca televizyon seyretmeye ayrılan zamanın fazla olması ile gençlerin televizyon aracılığı ile güvengen davranış edinebilme ihtimallerinin arttığı ifade edilebilir.

Günümüzde televizyonun, tüm kitle iletişim araçlarına göre belki de en kolay elde edilebilen ve en yaygın kullanılan araç olması nedeniyle, etkili bir öğrenme kanalı olduğu ifade edilmektedir (Erdemoğlu, 2011). Bu açıklamalar doğrultusunda araştırma sonucu, gençlerin televizyondan model aldıkları bir karakterin kabul gören davranışlarını öğrenmeleri güvengen davranış becerisine sahip olmalarını etkilemesiyle açıklanabilir.

4.11. Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.19.

Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Televizyon İzleme Amacı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengenlik	Haber bülteni izlemek	164	117.01	18.96
	Spor programı izlemek	125	111.84	18.87
	Müzik eğlence programı izlemek	55	109.70	16.51
	Yarışma programı izlemek	82	115.79	19.13
	Sinema - dizi izlemek	126	113.65	18.87
	Tartışma programı izlemek	24	114.08	19.11
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo4.20.

Üniversite Öğrencilerinin Televizyon İzleme Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengenlik	Gruplar arası	3346.90	5	669.38	1.906	.091

Gruplar içi	200131.75	570	351.10
Toplam	203478.66	575	

Tablo 4.20 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin televizyon izleme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=1.906$, $p=.091$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin televizyon izleme amacının; Haber bülteni izlemek, Spor programı izlemek, Müzik eğlence programı izlemek, Yarışma programı izlemek, Sinema - dizi izlemek , Tartışma programı izlemek olmasının güvengenliği etkilemediğini söyleyebiliriz. Üniversite öğrencilerinin kişisel gelişim sağlayacak tartışma programlarından çok günlük bilgi alabilecekleri haberler ve eğlence programlarını daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

4.12. Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvengenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.21.

Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Gazete Okuma Sıklığı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvengenlik	Her gün	126	115.15	19.83
	Ara sıra	319	114.78	18.61
	Çok az	110	111.21	18.02
	Hiç	21	114.23	19.32
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin gazete okuma sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.22’de verilmiştir.

Tablo4.22.

Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvenlik	Gruplar arası	1200.62	3	400.20	1.132	.336
	Gruplar içi	202278.03	572	353.63		
	Toplam	203478.66	575			

Tablo 4.22 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin gazete okuma sıklığına göre güvenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=1.132$, $p=.336$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin gazete okuma sıklığının; hergün, ara sıra, çok az ya da hiç olmasının güvenliği etkilemediğini söyleyebiliriz. Üniversite öğrencilerinin gündem takip etmek üzere de olsa çok fazla gazete okumadıkları görülmektedir.

4.13. Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.23.

Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvenlik Puan Ortalamaları ve Standart Sapması

Bağımlı değişken	Gazete Okuma Amacı	n	$\bar{X}$	Ss
Güvenlik	Köşe yazıları okumak	110	118.12	18.87
	Spor sayfası okumak	149	112.57	17.97
	Magazin sayfası okumak	70	110.17	17.12
	Güncel haberleri okumak	172	113.87	19.42
	Başlıkları okumak	55	115.80	19.23
	Ekonomi sayfalarını okumak	20	116.15	21.34
	Toplam	576	114.16	18.81

Üniversite öğrencilerinin gazete okuma amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasındaki farklılaşmayı belirlemek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.24’de verilmiştir.

Tablo4.24.

Üniversite Öğrencilerinin Gazete Okuma Amacına Göre Güvengenlik Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Güvengenlik	Gruplar arası	3459.60	5	691.92	1.972	.08
	Gruplar içi	200019.06	570	350.91		
	Toplam	203478.66	575			1

Tablo 4.24 incelendiğinde;

Üniversite öğrencilerinin gazete okuma amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F_{(5-575)}=1.132$, $p=.336$).

Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin gazete okuma amacının; köşe yazıları okumak, spor sayfası okumak, magazin sayfası okumak, güncel haberleri okumak, başlıkları okumak, ekonomi sayfalarını okumak olmasının güvengenliği etkilemediğini söyleyebiliriz. Üniversite öğrencilerinin en çok güncel haberleri takip etmek ve spor sayfalarını takip etmek için gazete okudukları görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar

Araştırmada özetle aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Atatürk Üniversitesi öğrencileri içerisinde uygun örneklem modeliyle seçilen; 258'i kız toplam 576 kişi üzerinde uygulanan araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda; cinsiyete göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan t testi sonucunda ($p=.455$) değişkenler arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Üniversitede öğrenim görenlerin anne eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın ise, anne eğitim durumu ilkököl, ortaokul ve üniversite mezunu olanlar ile anne eğitim durumu okuma yazma bilmeyenler arasında olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın ise, baba eğitim durumu ilkököl, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlar ile baba eğitim durumu okuma yazma bilmeyenler arasında olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrenimine devam edenlerin ailelerinin birlikte ya da ayrı olmasına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan t testi sonucunda ($p=.499$) değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Yükseköğrenim öğrencilerinin algılanan ekonomik durumlarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan istatistiksel araştırma sonucunda önem düzeyine göre ($p=.794$) anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin internete girme sıklıklarına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan istatistiki çalışmalar sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin internette kalma süresine göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan istatistiki analiz sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Yükseköğrenime devam edenlerin internete girme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan istatistiki analiz sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Yükseköğrenime devam edenlerin radyo dinleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizi sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Yükseköğrenime devam edenlerin televizyon izleme sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruptan olduğunu saptamak için yapılan Lsd Post Hoc analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve daha sık izleyenler lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir.

Yükseköğrenime devam edenlerin televizyon izleme amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan analiz sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Yükseköğrenime devam edenlerin gazete okuma sıklığına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizine göre değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Yükseköğrenime devam edenlerin gazete okuma amacına göre güvengenlik puan ortalamaları arasında yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda değişkenler arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

5.2.Öneriler:

Yapılan Çalışmada elde edilen birinci bulgumuz sonucunda toplumsal cinsiyet rollerinin atfettiği "erkeğin atılganlığı"nın giderek değiştiği gözlemlenmektedir. Toplum olarak cinsiyet ayrımı yapmaksızın güvengen bireyler yetişmesi adına bunun desteklenmesi sağlanabilir.

Çalışma sonucunda ortaya çıkan anne ve baba eğitim düzeylerinin düşük olmasının güvengenliği olumsuz etkilemesi durumuna Halk Eğitim Merkezleri ve Milli Eğitim Müdürlüklerince açılacak okuma yazma kursları ve anne baba eğitim programları ile çözüm aranabilir.

Anne babaların birlikte yada ayrı olması üniversite öğrencilerinin güvenliklerini olumsuz etkilemediğini bulgularımız eşliğinde söyleyebiliriz fakat bireysel farklarda göz önüne alınarak üniversite de kurulacak ve profesyonel hizmet sunacak psikolojik destek birimlerinin kurulması ve geliştirilmesi öğrencilere güvengenlik konusunda katkısı olabilir.

Öğrencilerin algılanan ekonomik durumlarının güvenliğe etki etmediğini bulgularımızdan varsayarsak bireylerin ekonomik durumlarından ziyade bireyin yaşam kalitesini değerlendirerek yaşamdan aldığı hazzı düşürmediğini ifade edebiliriz. Onun için ekonomik durumun psikolojik sağlığa, güvengenliğe ve iletişim becerilerine etkisinin olmaması yönünde bilgilendirme broşürleri, kamu spotları oluşturulabilir.

Araştırmada elde edilen internette kalma süresi ve girme sıklıkları değişkenlerini ele aldığımızda; iletişim araç gereçleri artık teknoloji ile evrilmiş ve oldukça gelişmiş bir duruma gelmiştir. Gençlerin bu araç-gereçlere rahat ulaşabilmesi ve bunları rahatlıkla kullanabilmeleri bireysel farkları engellediği söylenebilir. Fakat doğru yönlere kanalize edilmeleri adına özellikle şuan tüm Türkiye'de uygulanan TBM (Türkiye Bağımlılıkla Mücadele) projesi kapsamında eğitimler verilmesi bilinç düzeyini arttırmada etkili olabilir.

İnternete cep telefonlarından rahatça ulaşabilmeleri ve bunu genellikle eğlence ve iletişim amaçlı kullanmaları onların iletişim becerilerini doğal olarak da güvengenliklerini arttırmaktadır diyebiliriz. Bu konuda sadece internetin kullanım amaçları ve sanal iletişim ile reel iletişimi ayırt etmeleri gerektiği ve bu mecrada arkadaşlıklar kurarken nelere dikkat etmeleri konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Araştırmada incelediğimiz değişkenlerden radyo ve gazetenin üniversite öğrencileri tarafından artık pek kullanılmadığını gördük. İletişim aracı olarak kullanılan radyolar (aşk ilan etme, duygu paylaşma, şarkı isteğinde bulunma vb) ve gazeteler (ölüm, evlilik, doğum ilanları vb) yerini tamamını kapsayan telefonlara bıraktığı için muhtemelen bu medya araç gereçlerinin yaygınlığı ve etkisi yok denecek azdır. Ancak bunları kullanan gençlerin varlığı unutulmadan yayımlanan gazetelerin bilinçli bir şekilde iletişim engeli olmayan yayınlar yapmaları sağlanabilir. Aynı şekilde frekans

verilen radyo kanalları ve bu kanallarda yapılan programlar ve program yapan kişiler iletişim becerileri konusunda eğitilirse az sayıda da olsa ulaşabildikleri kitleye olumsuz etki yaratmamış olurlar.

Televizyon bütün toplumun rahatlıkla her yerde ulaşabildiği hatta günümüzde evlerde 2-3 tane olduğu bir kitle iletişim aracı olarak karşımıza çıkıyor. Yapılan araştırmada ortaya çıkan bulgulara göre ise insanların televizyon seyretmeleri aslında onların iletişim becerilerini güçlendirmekte ve güvenliklerini artırmakta olduğunu görüyoruz. Buradan hareketle bireylerin aile ile birlikte vakit geçirme olanağı bulmasının da etki ettiğini söyleyebiliriz. Televizyon seyretme sürelerinin fazlalığı dikkate alındığında bu cihazı iyi yönetmenin önemini anlamış oluruz. İnsanların olumlu rol model alabileceği tiplerin yer aldığı programların artırılması, sağlıklı aile içi iletişim konularını işleyen programların oluşturulması, kamu spotları aracılığıyla farklı konularda bilgilendirmelerin yapılması bu önlemler içerisinde yer alabilir.

KAYNAKÇA

- Akay, İ. (2006). Sosyalleşme sürecinde kitle iletişim araçları. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akıncı D. A. (2006). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin atılganlık puanları ile algılanan ana-baba tutumları ve annelerin sürekli kaygı puanları arasındaki ilişkinin ve cinsiyete göre atılganlık puanlarının farklılaşmasının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Akkaya,S.(2008) Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür Etkinlikleri ve Boş Zaman Alışkanlıkları, Anadolu Üniversitesi (AÜ), Sosyal Bilimler Enstitüsü(SBE), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi(YYLT), Eskişehir, 2008, s.52
- Aksakal, N. (1997). Üniversite sınavına giren lise son sınıf öğrencilerinin atılganlık ve depresyon düzeylerinin araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Alberti, R. and Emmons, M.(1998). Atılganlık hakkınızı kullanın. (Çev. S.Kaplan). Ankara: HYB yayıncılık.
- Altun, E. (2006). Akılcı duygusal temelli güvengenlik eğitiminin ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akılcı olmayan inanç ve güvengenlik düzeylerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunbaş, H. (2003). Başlangıcından günümüze radyo ve radyo reklamcılığı, Türkiye'de yerel radyo istasyonlarının reklam aracı olarak kullanılışı sorunları ve model önerisi. Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Arı, R. (1989). Üniversite Öğrencilerinin Baskın Ben Durumları ile Bazı Özlük Niteliklerinin Ben Durumlarına, Atılganlık ve Uyum Düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, A. (2001), Dünyada ve Türkiye’de Medya Gerçeği, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü (Yayına hazır kitap).

- Ateş, B. (2011) Ortaöğretim öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ile atılganlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Avcı, R. (2006). Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aydemir, Ö. (2010). Kitle iletişim araçlarının gençler üzerindeki etkileri:Kütahya örneği. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Aydemir, S. (2013). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Ball-Rokeach, S.J. and Defleur, M.L. (2013). A dependency model of mass-media effects. *International journal of public opinion research*, 25,547-560
- Baltaş, A, Ürkmez İ. ve Sevil İ.(2007). Satışta İletişim ve Beden Dili.(1 Basım)İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başkaya, Z. (2010). Mobil iletişim teknolojilerinin sosyal bir paradigma olarak türk toplumsal yaşamına etkileri ve toplumsal düzenin yeniden şekillenmesi üzerine bir araştırma. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bat, M. (2012). Dijital platformda sosyal medyanın stratejik kurumsal iletişime etkisi. Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bilecen, N. S. (2010). Bireylerin gazete okuma alışkanlıkları ve motivasyonları. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Boz, N. (2012). Yeni iletişim ortamlarında dijital kimlik ve benlik sunumu. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cüceloğlu, D.(2004).İnsan ve Davranışı.(13.basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Çakır,V.(2005). Bir sosyal etkinlik olarak eğlence ve televizyon (konya örneği). Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Çalışkan-Ülkü, E. (2011). Kitle iletişim araçlarının öğrencilerin sınıfıçi davranışlarının etkisi üzerine öğretmen görüşleri. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Deniz, M. E. (1997). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve kültürel farklara dayalı atılganlıkları üzerinde bir atılganlık eğitim denemesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dinç, B. (2010). Ergenlik döneminde beden imgesinin gelişimi üzerine aile akran ve televizyonun etkilerinin incelenmesi. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dorothy, D. N. And Debra, I. S. (2006) The relation of selfefficacy and assertiveness to willingness to engage in traditional/nontraditional career activities Psychology of women quarterly, 12,91-98.
- Dökmen, Ü.(2006).İletişim Çatışmaları ve Empati.(32. Basım)İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duran-Okur, H. (2012). Kitle iletişimi bağlamında sosyal paylaşım sitelerinin toplumsal ilişki kurma biçimlerine etkisi (facebook örneği). Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Durmaz, G. (2015). İktidar ve Kitle İletişim Araçları Üzerinden Rıza Üretimi: Bir Söylem Analizi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara
- Ercan, Ç. (2010). Ergenlerin spor yapma alışkanlıklarının kişilik ve atılganlık özellikleri açısından incelenmesi. Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İzmir.
- Erdem, İ. ve Altunkaya, H. (2013). Silivri ceza infaz kurumları yerleşkesinde bulunan açık öğretim ortaokulu öğrencisi hükümlü ve tutukluların okuma alışkanlıkları. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11.
- Erdoğan, M. Y. (2005). Suça önlendirilen ve yönlendirilmeyen çocukların aile ilişkileri ile saldırganlık davranışlarının karşılaştırılması. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi (12).
- Esen, C. A. (2012). Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeylerinin incelenmesi (Muğla Üniversitesi örneği).

- Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Gazi Üniversitesi (2003). Türk Üniversite Gençliği Araştırması. Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili. Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Gilbert, P. and Allan, S. (2011). Assertiveness, submissive behaviour and social comparison. *British Journal of Clinical Psychology*, 33, 295-306
- Gökalan, Z.B. (2000). İlköğretim okulu öğrencilerinin (12-14 yaş) benlik tasarımı, atılganlık ve kendini açma düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Görmez, E. (2014). Lise Öğrencilerinin Kitle İletişim Araçlarını Kullanma Durumları İle Güvengenlik Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Görüş, Y. (1999). Bir grup lise öğrencisinin atılganlık düzeyi ile stresle başa çıkma yolları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güler, Ö. (2006). İlköğretim 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyi ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gündoğdu, C. Tüfekçi, Ş. Çelebi, E. (2016). Gençlik merkezlerine üye olan gençlerin atılganlık düzeylerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2016- 3(1). s. 01-09.
- Gürocak, K.(2013). Toplumsal davranışlara etkisi açısından kitle iletişim araçlarının stratejik değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güveli, Z. (2008). Kırsal kesimde gazete okuma alışkanlıkları. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Haramis. K. (1996). *Educational psychology; Communication; Academic guidance counseling; Behavioral sciences; Educational software*. Dissertation, California State University, California.
- İnceoğlu D., Aytar G. (1987), “Bir Grup Ergende Atılgan Davranış Düzeyi Araştırması”, Psikoloji Dergisi, Cilt:6, Sayı:21, s. 23-24.

- İşcan, A., Arıkan, İ. B. ve Küçükaydın, M. A. (2013). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve okumaya ilişkin tutumları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 11.
- Kalender, A. (2005). Siyasal İletişim Seçmenler ve İkna Stratejileri (İkinci Basım). Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 77-78.
- Kapancı, İ. (2006). Sosyal bilgiler eğitimi öğrencilerinin başarı ve atılganlık düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Kaptan, S. (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri.(11. Baskı). Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Karaca, İ. (2010). Aile içi iletişimin ortaöğretim öğrencilerinin madde bağımlılığına etkisi. Yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Karaca, M. (2007). Sosyolojik bir olgu olarak internet gençliği: Elazığ örneği. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Karahan, T. F. (2005). Bir iletişim ve çatışma çözme beceri eğitimi programının üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerine etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 217-230
- Karakoyun, K. (2011). İlköğretim 8.sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyleri ile aile işlevleri arasındaki ilişkinin sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Karataş,S. ve Tabak,N. (2009). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Atılganlık Düzeylerinin Bazı Sosyodemografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (2009) 2/2, 143-159.
- Katz, E. Gurevitch, M. and Haas, H. (1973). On the Use of the Mass Media for Important Things. *American Sociological Review*, (38),164-181
- Kaya, Z. (2001). Meslek lisesi öğrencilerinin atılganlık ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Kılıç, G. (2005). İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinde atılganlık düzeylerinin sosyal kaygı ve anne-baba tutumları açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kılıç, G.(2009). Üniversite öğrenimi görmekte olan ergenlerin atılganlık düzeylerinin ebeveynlerine bağlanma örüntülerine ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi: Darıca ilçesi örneği. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılınç, H. (2011) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin benlik tasarımlarının atılganlık düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Koca, M.(2009). Kitle iletişim araçlarının eğitim üzerinde etkileri (Sivas/merkez meslek liseleri örneği). Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Koç, Y. Güllü, M. (2017). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Sportmen Dergisi, (1), 19-30.
- Koptur-Şen, Ş. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin suça yönelmesinde kitle iletişim araçlarının rolü (İstanbul ili Bağcılar ilçesi örneği). Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kuloğlu,Y. (2015)“Genç Kuşakta Riskli Sağlık Davranışları (Kırklareli Üniversitesi Öğrencileri Örneği), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Malamuth, N. M. ve Check, J.V.P. (1981). The effects of mass media exposure on acceptance of violence against women: A field experiment. Journal of Research in Personality,(15), 436–446.
- Metin, M. (2014). "Hemşirelik Öğrencilerinin Güvengenlik Düzeyleri Ve Bağlanma Stilleri". Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Nart, S. (2009). 1964-1980 arası TRT radyo yayın politikaları. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Onur, N. (2006). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Oskay, Ünsal (1992) İletişimin ABC'si, Birinci Basım, İstanbul: Simavi Yayınları.
- Öngün, S. K. (2000). Anne-baba tutumları ile 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlıkları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Örenoğlu-Toraman, S. (2009) Bilim sanat merkezlerine devam eden ve etmeyen ilköğretim 12 yaş çocuklarının saldırganlık, atılganlık , çekingenlik ve mizah özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özarlan, Z. (2006). Toplumsal iletişim sürecinde sinemanın toplumsal muhalefet açısından işlevi. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özaşçılar, M. (2009). Cep telefonu kullanımının sosyolojik boyutu. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Özbay, M., Büyükkız, K.K. ve Uyar, Y.(2011). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki kelime hazineleri üzerine bir inceleme. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (8), 149-173.
- Özbulak, B., Aypay, A. ve Aypay, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme ve atılganlık becerilerinin bazı değişkenlerle ilişkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, (10), 77-93.
- Özen, F. F. (2001). Anaokuluna giden ve gitmeyen ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin atılganlık düzeyi ve bağımlılık eğilimlerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özpınar, B. (2016). Geleneksel Medyanın Gündem Belirlemede Sosyal Medyanın Etkisi: Soma Örneği. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, H. E. (1999). Çocuğun sosyalleşmesinde televizyonun etkisi. Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Pamuk, U. E. (2013) Ortaokul öğrencilerinin atılganlık düzeyi ile akran baskısı arasındaki ilişki (İstanbul ili Tuzla ilçesi örneği). Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Peker, A. (2013). İnsani değerler yönelimli psiko-eğitim programının problemli internet kullanımı ve siber zorbalık üzerindeki etkisi. Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Phelps, S. and Austin, N.(1997). Atılgan kadın (Çev.S,Kaplan.).Ankara: HYB yayıncılık.
- Poyrazlı, S., Arbona, C., Nora, A., McPherson, R and Pisecco, S.(2002). Relation between assertiveness, academic self-efficacy, and psychosocial adjustment among international graduate students. *Journal of College Student Development*, 43, 632-642
- Sevindik, F. (2011). Fırat üniversitesi öğrencilerinde problemli internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Sur,E. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğretmen ve öğrencilerinin medya okuryazarlığına ilişkin görüşleri. Yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Tan, S. (2006). Ergenlerde stresle başa çıkma tarzlarının atılganlık düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tataker, T. (2003). Ergenlerin atılganlık düzeyleri ile ruhsal sorunları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Taydaş, O. (2012). Serbest zaman etkinliği olarak facebook kullanımının yalnızlıkla ilişkisi: Cumhuriyet Üniversitesi örneği. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Taylan, H. H. (2011). Televizyon programlarındaki şiddetin yetiştirme etkisi: Konya lise öğrencileri üzerine bir araştırma. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tekiroğlu, M. (2013). Kitle iletişim araçlarının 8. Sınıfta okutulmakta olan ”vatandaşlık bilgisi ve demokrasi eğitimi” dersine etkilerinin araştırılması

- ve değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Toruk, İbrahim. (2008). Üniversite gençliğinin medya araçlarını kullanma alışkanlıkları üzerine bir analiz. Konya; Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi.
- Tuna, M. (2008). İlköğretim ağındaki çocukların sosyalleşmesinde popüler kültürün rolü (Isparta rneği). Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Tunç, M. (2006). Sanat eğitiminde kitle iletişim araçlarının rolü ve önem. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Twenge, J. M. (2001). Changes in women's assertiveness in response to status and roles: A cross-temporal meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81,133-145.
- Ugrol, Y. (2010). Atılanlık becerilerini geliştirme eğitimi programını ilköğretim 7. Sınıf ğrencilerinin zorbalığa uğrama düzeylerinin azaltılmasına etkisi: YİBO rneği. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Uysal, R. (1996). Kitle İletişimi Araştırmaları, Eskişehir; İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi.
- Uzuntarla, Y. Cihangiroğlu, N. Ceyhan, S. Uğrak, U. (2016). Üniversite ğrencilerinin Atılanlık Düzeylerinin Analizi. *TAF Prev Med Bull.* Cilt 15. s. 1-9.
- Voltan, N.(1981). “Rathus Atılanlık Envanterinin Hacettepe niversitesi ğrencilerine Uygulanması ve Elde Edilen Bulgular”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 4, s. 72-75.
- Voltan-Acar, Nilüfer. (2004). Ne Kadar Farkındayım?- Gestalt Terapi. Ankara: Babil Yayınları, 2. baskı
- Voltan-Acar, N. ve ğretmen, T. Kendini belirleme(güvengenlik) leği geliştirme alışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 3.
- Voltan-Acar, N. Arıcıoğlu, A. Gültekin, F. ve Gençtanırım, D. (2008). Üniversite ğrencilerinin güvengenlik düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt (35), 342-350

- Weiss, W. (1966). Effects of the Mass Media of Communication Clearinghouse for Federal Scientific and Technical Information.
- Whirter, J. ve Voltan-Acar, N.(2000). Ergen ve çocukla iletişim. Ankara : USA yayıncılık.
- Yalman, M., Özkan, E. ve Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği. Bilgi Dünyası Dergisi, 2, 291-305.
- Yatağan, T. (2005). Atılgnlık eğitim programının ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin atılgnlık düzeyine etkisi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yenen, İ. (2011). Toplumsal tezahürleri bağlamında Türk sinemasında din dindarlık din adamı olgusu. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, N. (2013). Eğitimciler için 100 kitap önerisi üzerine nitel bir çalışma. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı 1.
- Yılmazkol, Ö.(2008). Kùltürler arası iletişim ve etkileşim sürecinde Ferzan Özpetek sineması: benzerlikler farklılıklar ve melezlikler. Doktora tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yorulmaz, B. (2010). Sinema ve din eğitimi. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, Ö. (2009). Kitle iletişim araçları ve yanlış bilinçlilik. Yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- <http://www.pdgm.bilkent.edu.tr/atilganlik.html>, adresinden 30.04.2014 tarihinde erişilmiştir.
- <http://gourmetdelavie.wordpress.com/2012/12/09/olumlu-ve-olumsuz- yonleriyle- sosyal-medya/> adresinden 30.07.2014 tarihinde erişilmiştir.

EKLER

Ek 1.Voltan Acar Kendini Belirleme Envanteri

Size 28 maddelik bir envanter verilmiştir. Her maddeyi dikkatlice okuyup, size uygunluk derecesine göre değerlendiriniz. Cevap kağıdının üzerine her bir madde için madde eğer sizi çok iyi anlatıyorsa 6; oldukça iyi anlatıyorsa 4; eğer pek anlatmıyorsa 3; yeterince anlatmıyorsa 2; hiç anlatmıyorsa 1 yazınız.

Örnek: İnsanlarla kavga etmekten hoşlanırım.

Cevap kağıdı üzerine, eğer bir madde sizi çok iyi anlatıyorsa 6; oldukça iyi anlatıyorsa 5; biraz anlatıyorsa 4; sizi pek anlatmıyorsa 3; sizi yeterince anlatmıyorsa 2; sizi hiç anlatmıyorsa bir puan veriniz.

- 6 Beni çok iyi anlatıyor,
- 5 Beni oldukça anlatıyor,
- 4 Beni biraz anlatıyor,
- 3 Beni pek anlatmıyor,
- 2 Beni yeterince anlatmıyor,
- 1 Beni hiç anlatmıyor.

Maddeler

1. Sıkılganlığım yüzünden karşı cinse herhangi bir öneride bulunamıyorum yada onların önerilerini kabul edemiyorum.()
2. Bir lokantada istediğime göre yemek gelmezse, garsona bunu nazikçe ifade ederim.()
3. Başkalarının beni kırdığını fark ettiğim halde, onları incitmeden kırıldığımı ifade ederim.()
4. İstemediğim bir malı almam için ısrar edilirse, 'hayır', demekte güçlük çekerim.()
5. Doğrusunu isterseniz, insanlar beni kullanır.()
6. Yeni tanıştığım insanlarla, yada yabancılarla rahatça konuşurum.()
7. Karşı cinsten çekici birine çoğu kez ne söyleyeceğimi bilmem.()
8. Resmi telefon konuşmaları yapmaktan çekinirim.()
9. Benim tanıdığım, ama birbirini tanımayan iki kişiyi tanıştırmada güçlük yaşarım.()

10. Satın aldığım şeyleri iade etmekten çekinirim.()
11. Beni rahatsız eden saygın bir yakınıma rahatsızlığımı ifade etmek yerine duygularımı ondan saklarım.()
12. Aptalca görünürüm korkusuyla soru sormaktan kaçınırım.()
13. Satıcılarla pazarlık etmekten kaçınırım.()
14. Duygularımı ifade ederken açık ve samimiyimdir.()
15. Biri benim hakkımda uygun olmayan bir biçimde konuşursa, hemen o kişiye nezaket çerçevesinde kendimi ifade ederim.()
16. Çoğunlukla ‘hayır’, demekte güçlük çekerim.()
17. Duygularımı anında açıklamaktansa biriktirmeyi yeğlerim.()
18. Kötü bir hizmet verildiğinde uygun bir dil kullanarak şikayetçi olurum.()
19. ‘Benim için fark etmez’, cümlesini çok kullanırım.()
20. Arkadaşlarımla, sinemaya yada v.b gibi yerlere giderken filmi yada oyunu onlar seçer, ben uyarım.()
21. Övüldüğümde bazen ne diyeceğimi bilmem.()
22. Tiyatro, sinema gibi topluluklarda iki kişi yüksek sesle konuşursa, onlara susmalarını yada konuşmalarına başka bir yerde devam etmelerini nazikçe söylerim.()
23. Sırada öne geçen birine yaptığının yanlış olduğunu uygun bir dille ifade ederim.()
24. Rahatlıkla fikrimi ifade ederim.()
25. Hiçbir şey söylemediğim zamanlar olur.()
26. Hak ettiklerinde diğerlerini rahatlıkla överim.()
27. Konuşurken diğerleriyle göz göze gelmekten kaçınırım.()
28. Diğerleriyle konuşurken sesimin yeterince duyulmadığının farkındayım.()

Ek.2

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyeti: ☐ Kız ☐ Erkek

Anne eğitim düzeyi:

Baba eğitim düzeyi:

Aile birlikte mi : ☐ Birlikte ☐ Ayrı

Algılanan ekonomik durum: ☐ İyi ☐ Kötü ☐ Orta

1-İnternete hangi sıklıkla girersiniz?

☐ Her gün ☐ Hafta da 3-4 gün ☐ Ayda 1-2 gün ☐ 3-4 ayda bir

2-İnternete girdiğinizde kaç saat vakit geçirirsiniz?

☐ 1 saatten az ☐ 1-3 saat ☐ 3-5 saat ☐ 5 saatten fazla

3-İnterneti ne için kullanırsınız?

☐ Online oyun oynamak ☐ Gazete, süreli yayınları okumak

☐ Sosyal ağlara girmek (Facebook, twitter, msn vb) ☐ Ödev araştırması yapmak

☐ Film ve Dizi izlemek

4-Radyoyu hangi sıklıkla dinlersiniz?

☐ Her gün ☐ Haftada 1-2 gün ☐ Ayda 1-2 gün ☐ Çok nadir

5-Televizyonu hangi sıklıkla izlersiniz?

☐ Her gün ☐ Hafta da 1-2 gün ☐ Ayda 1-2 gün ☐ 3-4 ayda bir

6-Televizyonu ne izlemeyi tercih edersiniz?

☐ Haber bülteni ☐ Spor programları ☐ Müzik eğlence programları

☐ Yarışma programları ☐ Sinema veya diziler ☐ Tartışma programları

7-Ne sıklıkla gazete okursunuz?

☐ Her gün ☐ Ara sıra ☐ Çok az ☐ Hiç

8-Gazetelerde en çok ne okursunuz?

☐ Köşe yazıları ☐ Spor sayfası ☐ Magazin sayfası ☐ Güncel haberler

☐ Başlıklar ☐ Ekonomi sayfası

Ömer ZENGİN
Psikolojik

Danışman

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Ömer ZENGİN

Ünvanı: Psikolojik Danışman

Doğum Yeri- Yılı: KAHRAMANMARAŞ- 1987

Adres: Yıldırım Rehberlik Araştırma Merkezi- BURSA

e- mail: zengin020187@hotmail.com

Tlf: 05073689018

Öğrenim Durumu

2011- 2017 Yüksek Lisans, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı

2004-2008 Lisans, Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Yabancı Dil: İngilizce

İş Durumu

2008- 20011 Kazım Yurdalan İlköğretim Okulu, ERZURUM

2011- 2013 Vali Orhan Taşanlar İlköğretim Okulu, BURSA

2013-2015 Kızıklar Ortaokulu, BURSA

2015-2017 Yıldırım Rehberlik Araştırma Merkezi, BURSA